

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

**Factors Affecting People Participation in Development of Thaisamakkee
Sub-District, Wangnamkhiao District, Nakhon Ratchasima Province**

คำนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา โดยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 9 จนปัจจุบัน ตามนโยบายของรัฐบาลสมัยต่างๆ การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของประเทศและตามกระแสโลก เพื่อพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ในปัจจุบันการพัฒนาจะมีการเน้นการกระจายสู่ชุมชนมากขึ้น รัฐบาลมีการส่งเสริมและโอนอำนาจในการบริหารสู่ท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล หรืออบต.) จึงให้มีการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขึ้นในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล

เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการปกครองและแก้ไขปัญหาของตนเอง โดยแนวคิดดังกล่าวเชื่อว่า ประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเอง อีกทั้งยังสามารถตัดสินใจเลือกหรือกำหนดวิธีแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องต่อความต้องการของตนเองได้ดีที่สุด (สมพันธ์, 2542) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการเร่งรัดพัฒนา แต่หากทั่วไปในทางปฏิบัติ ประชาชนจำนวนไม่น้อยยังไม่สนใจจะเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาเท่าที่ควร จึงมีความน่าสนใจในมูลเหตุให้ประชาชนแต่ละคนตัดสินใจเข้าร่วมในการพัฒนาตามแผนพัฒนาของท้องถิ่นตนเอง ซึ่งได้แก่ แผนพัฒนาตำบล

พื้นที่ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เป็นกรณีตัวอย่างของพื้นที่ที่นำมาศึกษา เนื่องจากในพื้นที่ของตำบลไทยสามัคคีนั้น มีสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศเหมาะสมในการทำการเกษตร เช่น การทำเห็ดหอม การปลูกเบญจมาศ การปลูกผักเมืองหนาวแบบไร้สารพิษ และมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น โดยการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคีได้มีการจัดทำแผนพัฒนาตำบลทุกปีรวมทั้งแผนพัฒนาแบบ 5 ปี ซึ่งในการพัฒนา

ที่ผ่านมามีความล่าช้าและประชาชนประมาณร้อยละ 30 ในตำบลขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ามิใช่เป็นหน้าที่ที่ควรกระทำ ทำให้การพัฒนาเป็นไปได้ไม่เต็มที่ (องค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี, 2547) นอกจากนี้ยังพบว่า มีปัญหาในส่วนอื่นๆ เช่น ประชาชนมีการใช้สิทธิ์เลือกตั้งน้อย ผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนันไม่ค่อยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือข้อมูลที่ได้รับมาจากอำเภอให้กับชาวบ้านได้รับรู้ และในบางหมู่บ้านขาดสถานที่สำหรับใช้เป็นที่ประชุมของชาวบ้าน (ศาลาประชาคม) ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาที่ผ่านมามีการทำประชาคมและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แต่เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในตำบลไทยสามัคคี ส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาขาดที่ดินทำกิน มีหนี้สิน ราคาสินค้าการเกษตรตกต่ำ ขาดแคลนระบบสาธารณสุขไปโลก การว่างงาน เป็นต้น จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วม ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้ จึงได้ให้ความสำคัญสำคัญด้านการพัฒนาที่ผ่านมาในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นอย่างไร สาเหตุที่ทำให้ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม และมีความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมหรือไม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
2. ศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาตำบล ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
4. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบล ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลในพื้นที่ ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
2. สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาตำบลอย่างยั่งยืน และสามารถใช้เป็นแนวทางการศึกษาในพื้นที่อื่นๆ ที่มีสภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมที่คล้ายคลึงกับพื้นที่ศึกษา
3. ทำให้ทราบถึงปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถใช้ประโยชน์เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน แนวทางการศึกษาในการวางแผนการพัฒนาตำบลให้มีความเหมาะสมต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนต่อไป

ขอบเขตในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้จำกัดขอบเขตการศึกษาของกลุ่มประชากร ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน หรือสมาชิกในครัวเรือน ที่ตั้งบ้านเรือนในตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 924 ครัวเรือน

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ประชาชน หมายถึง บุคคลที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน สามี/ภรรยาของหัวหน้าครัวเรือน หรือสมาชิกภายในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ใน ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของแผนพัฒนาตำบล ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยกิจกรรม 8 ด้าน ได้แก่ 1) ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหมู่บ้าน 2) ร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน 3) ร่วมออกเสียงสนับสนุน หรือคัดค้านการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน 4) ร่วมบริจาคเงิน สิ่งของวัสดุ ให้กับการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน 5) ร่วมออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำหนด

สมาชิก อบต. 6) ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน 7) ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และ 8) ร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

แผนพัฒนาตำบล หมายถึง แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี และแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม หมายถึง สภาพชีวิตความเป็นอยู่ รายได้ ฐานะ และการดำรงชีวิตของประชาชนในตำบลไทยสามัคคี

ความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนา หมายถึง รู้เรื่อง เข้าใจในโครงสร้างแผนพัฒนาตำบล หน้าที่ของแผนพัฒนาตำบล ระยะเวลาในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบล ผู้ดำเนินงานแผนพัฒนาตำบล กิจกรรมของแผนพัฒนาตำบล

ศาสนา หมายถึง ศาสนาของประชาชนที่นับถืออยู่ในปัจจุบัน

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาในระดับต่างๆ ของประชาชน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงระดับปริญญาตรี

อายุ หมายถึง อายุเต็มปีของประชาชนในปัจจุบัน โดยแบ่งประชากรตามช่วงอายุ เช่น น้อยกว่า 20, 21-30, 31-40, 41-50, 51-60 และมากกว่า 60 ปี

สถานภาพ หมายถึง ลักษณะการถือครองคู่ คือ เป็นโสด สมรส หรือหม้าย หย่าร้าง

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพของประชาชนในตำบลไทยสามัคคี ที่ประกอบติดต่อกันหรือประกอบอาชีพนั้นในปัจจุบัน ประกอบไปด้วย อาชีพรับราชการ ค้าขาย รับจ้าง เกษตรกรรม และอื่น ๆ

อาชีพรอง หมายถึง อาชีพของประชาชนในตำบลไทยสามัคคี ที่ทำเสริมกับอาชีพหลัก และประกอบอาชีพนั้นในปัจจุบัน ประกอบไปด้วย ค้าขาย รับจ้าง เกษตรกรรม และไม่มีอาชีพรอง

รายได้ หมายถึง รายได้จากการประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ที่เป็นเงินสด ต่อเดือน ทั้งภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร

ภูมิลำเนา หมายถึง ถิ่นที่อยู่อาศัยนับตั้งแต่แรกเกิด หรือความยาวนานของการอาศัยอยู่ใน ตำบลไทยสามัคคี

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ หมายถึง จำนวนปีที่เข้ามาอาศัยอยู่ของประชาชนในตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง จำนวนความถี่ของประชาชนที่ได้รับฟัง อ่านหรือดูข่าวสาร การพัฒนากิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ จากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หนังสือทางราชการ สมาชิกอบต. เป็นต้น

ฐานะ หมายถึง ความมั่นคงทางด้านการเงินของประชาชนในการดำเนินชีวิตของตนเอง และสมาชิกในครัวเรือน

กรรมสิทธิ์ที่ดิน หมายถึง จำนวนไร่ของที่ดินที่ประชาชนได้ครอบครองในพื้นที่ตำบล ไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

การใช้ประโยชน์ที่ดิน หมายถึง การใช้ที่ดินในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการประกอบอาชีพ ที่พักอาศัย ให้เช่า เป็นต้น

การตรวจเอกสาร

การตรวจเอกสารประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. แนวความคิดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล

วิสัยทัศน์และแนวทางการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี

การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาตำบลจำเป็นต้องจัดทำวิสัยทัศน์ เพื่อเป็นมุมมองและแนวทางการพัฒนา และนำไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายไว้ สำหรับแผนพัฒนาตำบลไทยสามัคคี ได้จัดทำวิสัยทัศน์ในแผนพัฒนาตำบล 5 ปี ในระหว่างปี พ.ศ. 2545-2549 ว่า “อาชีพก้าวหน้า การศึกษาก้าวหน้า ห่างไกลยาเสพติด คุณภาพชีวิตเป็นสุข” (องค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี, 2545) โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ประกอบด้วย 6 แผน ได้แก่ 1) แผนงานพัฒนาด้านเศรษฐกิจ 2) แผนงานพัฒนาสังคม 3) แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 4) แผนพัฒนาแหล่งน้ำ 5) แผนพัฒนาการเมืองและการบริหาร และ 6) แผนพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยวัตถุประสงค์ของการดำเนินการของแผนพัฒนาตำบล คือ 1) สร้างองค์ร่วมในการดำเนินการ แผนสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง 2) ปรับกระบวนการบริหารจัดการที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน และ 3) ติดตามประเมินผลการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

สำหรับการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาอาจกล่าวได้ว่าเป็นเวลาแห่งการเรียนรู้ ลองผิดลองถูก เนื่องจากการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้วิเคราะห์ปัญหาด้วยตนเอง ประชาชนต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมากต่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ ภายใต้อาณัติของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งผลการพัฒนามีทั้งที่ประสบความสำเร็จและอุปสรรคที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ แม้ว่าการพัฒนาตำบลจะมีปัญหาความเลื่อมล้ำของรายได้ คุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนก็ตาม แต่การจัดทำแผนพัฒนาเป็นการผนึกกำลังร่วมกันของประชาชนแต่ละหมู่บ้านในตำบล เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกชั้นตอน ภายใต้อุดมคติ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข” เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตำบลอย่างยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวความพร้อมของคน จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส ความเป็นไปได้ของตำบล ก็ได้นำมาเป็นข้อพิจารณาควบคู่กับการจัดทำแผนพัฒนาไปด้วย (องค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี, 2547)

รัฐปกรณ (2548) ได้กล่าวว่า แผนพัฒนาตำบล หมายความว่า แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี และแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยแนวทางการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2540

มนตรี (2539) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนามี 3 ประการ คือ

1. การมีลักษณะเชิงเปรียบเทียบหรือสัมพันธ์กัน (relative) ซึ่งการพัฒนาเป็นแนวคิดที่ไม่ตายตัวมีคุณสมบัติเชิงเปรียบเทียบหรือเชิงสัมพันธ์ เมื่อบอกว่าสิ่งใดพัฒนาหรือไม่จำเป็นต้องนำไปเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่พัฒนา
2. การมีเข็มมุ่งหรือเป้าหมาย (goal oriented) ในการพัฒนามีเป้าหมายเชื่อมโยงกับจุดหมายปลายทางอีกด้านหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าการพัฒนาแล้ว การพัฒนาเป็นขบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไปในทิศทางที่ดีขึ้น เป้าหมายของการพัฒนาก็คือ สถานะการพัฒนาแล้วนั่นเอง

3. การมีค่านิยมหรือแนวคิดเชิงทัศนคติที่สถานสอดคล้อง (normative) หมายถึง การได้มาซึ่งสถานการณ์ที่พึงปรารถนา โดยทั่วไปความคิดของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจะตั้งอยู่บนฐานของความชอบ ความพึงพอใจ หรือค่านิยมเฉพาะตัวบุคคลนั้น ๆ ดังนั้นการกำหนดความหมาย เป้าหมาย รวมทั้งแนวทางและวิธีการวัดผลการพัฒนา จึงขึ้นอยู่กับกรกระทำและการตัดสินใจของแต่ละบุคคลที่ใช้ความชอบหรือค่านิยมส่วนตัว (value preferences) กำหนด

สำหรับองค์ประกอบขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย 1) สภาพองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบไปด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบล แพทย์ประจำตำบล สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน (วาระ 4 ปี) และให้สภาอบต. เลือกสมาชิกที่ไม่ใช่กำนันเป็นประธานสภา 1 คน และเป็นรองประธานสภา 1 คน และเลขานุการสภาอบต. 1 คน เลือกจากสมาชิกสภาอบต. 2) คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย กำนันเป็นประธาน (วาระ 4 ปี) ผู้ใหญ่บ้านซึ่งสมาชิกสภาอบต. เลือก 2 คน และสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต. เลือก 4 คน เลขาคณะกรรมการบริหารอบต. 1 คน เลือกจากคณะสำนักปลัด อบต. และส่วนต่างๆ (สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2539)

ยูว์ธน์ (2526) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาชนบท คือ การรวมกำลังดำเนินการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชนบท ให้ชุมชนมีความเป็นปึกแผ่นและดำเนินงานไปในทางที่ตนต้องการ การพัฒนาชุมชนในขั้นแรกจะต้องอาศัยการรวมกำลังกันของราษฎรในชุมชนนั้นๆ ในการช่วยตัวเอง และร่วมมือกันดำเนินงาน

Louis (1956) ได้ให้ความหมายในการพัฒนาชุมชนไว้ว่า เป็นขบวนการทางสังคม ซึ่งประชาชนในชุมชนนั้นๆ ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและปฏิบัติการก่อตั้งกลุ่ม และวางแผนในการแก้ไขปัญหาของตนเอง ตลอดจนขอความช่วยเหลือจากองค์การของรัฐและอาสาสมัครอื่นๆ

ไพรัตน์ (2524) ได้กล่าวถึงเป้าหมายสุดท้ายในการพัฒนาชุมชน คือ การสร้างความมั่นคงและความเป็นปึกแผ่นของชุมชนด้วยวิธีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งการตัดสินใจและร่วมในทางปฏิบัติตามโครงการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง และปลูกฝังทัศนคติที่ดีแก่ราษฎรให้รู้จักการรับผิดชอบต่อชุมชน อันเป็นปัจจัยหนึ่งในการปูพื้นฐานทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นในอนาคต

องค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี (2547) กล่าวว่าแผนพัฒนาตำบลเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานโครงการ แผนงานต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีแบบแผน เป้าหมาย ภายใต้ระยะเวลา งบประมาณที่จำกัด และต้องก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนเป็นส่วนรวม และทางราชการ

แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

อรทัย (2546) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้-เรียนรู้ และการปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็ประโยชน์กับทุกฝ่าย

ยุวัฒน์ (2526) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชนที่ดีขึ้นได้นั้นผู้ทำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาการพัฒนาชนบทที่ว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตน เพื่อกิจกรรมของชุมชนขณะเดียวกันต้องยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจว่า มนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาสและได้รับการชี้แนะอย่างถูกต้อง และได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เป็นแนวความคิดทางยุทธศาสตร์และหลักการพัฒนาชุมชนที่จะนำประชาชนบังเกิดความศรัทธาตัวเอง ความเชื่อมั่นในตัวเอง และความรู้สึกรับเป็นเจ้าของในการดำเนินการตามโครงการพัฒนาต่างๆ ในชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถและประสิทธิภาพในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

ไพรัตน์ (2527) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลส่งเสริมชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกัน

กรรณิกา (2524) ได้สรุปคำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง ความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าของปัจเจกชน บุคคล หรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้ามาร่วมรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่ม หรือองค์กรเพื่อให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

ปรัชญา (2528) ได้ให้นิยามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่าเป็นการที่ประชาชน เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางอย่างส่วนตนในกิจกรรม ซึ่งมุ่งสู่ การพัฒนาชุมชน ทั้งนี้การมีส่วนร่วมมีองค์ประกอบคือ มีประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกิจกรรม การพัฒนาและประชาชนเหล่านี้ได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินทุน หรือวัสดุในกิจกรรมการพัฒนา

ทนงศักดิ์ (2534) ได้ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล เป็นกระบวนการที่กลุ่มเป้าหมาย ได้รับโอกาสและใช้โอกาสที่ได้รับ แสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิดแก้ไขปัญหาความต้องการของตน โดยการช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

รัฐปกรณ์ (2548) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นหลักการพื้นฐานและองค์ประกอบสำคัญ ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เพราะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยที่ไม่ต้องรอรับนโยบายหรือคำสั่งจากรัฐฝ่ายเดียว ทั้งนี้ เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีทรัพยากร สภาพแวดล้อม การสะสมทางภูมิปัญญา ตลอดจนเงื่อนไข และปัจจัยที่แตกต่างกันอันมีผลให้ความต้องการและแนวทางการจัดการประโยชน์สุขของแต่ละท้องถิ่น แตกต่างกันไปด้วย การส่งเสริมให้แต่ละท้องถิ่นสามารถปกครองตนเองได้ตามสมควรจึงเป็นสิ่งจำเป็น และสอดคล้องกับความเหมาะสมกับความเป็นจริงภายในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชน ในท้องถิ่นตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของท้องถิ่นตนเอง อันน่าจะเกิดผลดีต่อ

การพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าที่รัฐเป็นผู้กำหนดหรือควบคุม เพราะการดำเนินการของรัฐโดยทั่วไปย่อมผ่านทางเจ้าหน้าที่ของส่วนกลางซึ่งจะมีบทบาทหรือทัศนคติที่มุ่งรักษาประโยชน์ของรัฐ จนอาจจะเลยความต้องการและความจำเป็นที่แท้จริงของแต่ละท้องถิ่น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 282 ได้บัญญัติไว้ว่า "ภายในบังคับมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น" แสดงให้เห็นการตระหนักถึงความสำคัญของประชาชนในท้องถิ่นที่จะต้องมีส่วนร่วมกำหนดทิศทาง การศึกษาและพัฒนาผลประโยชน์ของท้องถิ่นเอง มีอิสระในการปกครองท้องถิ่นไม่ว่าจะในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบอื่นๆ โดยมีข้อจำกัดเพียงมิให้กระทบต่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของราชอาณาจักรไทยเท่านั้น

Cohen and Uphoff (1980) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) ซึ่งประกอบด้วยริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (implementation) ประกอบด้วยการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารจัดการ และการประสานความร่วมมือ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม หรือผลประโยชน์ของบุคคล 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) ตั้งแต่การหาและคัดเลือกวิธีการประเมินผล ประเมินผล และสรุปการประเมิน

ขวัญชัย (2532) กล่าวว่าการจัดขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีลักษณะต่างๆ คือการร่วมประชุม การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การตีปัญหาให้กระจ่าง การออกเสียงสนับสนุน หรือคัดค้านปัญหา การออกเสียงเลือกตั้ง การบริจาคเงิน การบริจาควัสดุ การช่วยเหลือด้านแรงงาน การใช้โครงการที่เป็นประโยชน์ให้ถูกต้อง และการช่วยเหลือในการรักษาโครงการ

บำเพ็ญ (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) ได้กล่าวว่าการให้ประชาชนหรือเกษตรกรมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง (active participation) ในการดำเนินงานทุกขั้นตอนของชุมชน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการศึกษา ข้อมูลและสถานการณ์ของชุมชน 2) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา 3) การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธี แนวทางแก้ไขปัญหา และวางแผนดำเนินการ 4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน 5) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

อนุกรม (2529) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ร่วมคิด คือ ร่วมในการปรึกษาหารือในการวางโครงการ วิธีการดำเนินงาน การติดตามตรวจสอบและการดูแลรักษาเพื่อให้เกิดกิจกรรมโครงการได้ผลตามวัตถุประสงค์ 2) ร่วมตัดสินใจ คือ เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือแล้วจะต้องร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือแนวทางที่เห็นว่าดีที่สุด หรือเหมาะสมที่สุด 3) ร่วมปฏิบัติตามโครงการ คือ เข้าร่วมดำเนินงานตามโครงการ เช่น ร่วมออกแรง และร่วมบริจาคทรัพย์ เป็นต้น 4) ร่วมติดตามและประเมินผลโครงการ คือ เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว มีส่วนร่วมในการตรวจตราดูแลรักษาและประเมินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

ไพรัตน์ (2527) ได้กล่าวถึงรูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดไว้ 8 ขั้นตอน คือ 1) ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้า ปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนความต้องการ 2) ร่วมค้นหาและสร้างรูปงาน และวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาหรือรองรับความต้องการ 3) ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดการแก้ไขและสนองความต้องการ 4) ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม 5) ร่วมลดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 6) ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน 7) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ 8) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกชน และรัฐบาล ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

เมื่อประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน จะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นในฐานะสมาชิกของสังคม ซึ่งในการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นประชาชนจะได้รับการพัฒนา การรับรู้ และภูมิปัญญา โดยจะแสดงออกในรูปแบบของการตัดสินใจในการกำหนดการดำเนินชีวิตของตนเอง

นิรันดร์ (2527) กล่าวว่ารูปแบบของการมีส่วนร่วมนั้น อาจจำแนกได้เป็น 3 ประการ ตามลักษณะการมีส่วนร่วม ดังนี้ 1) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (direct participation) โดยผ่านองค์กรที่จัดตั้งของประชาชน (inclusive organization) เช่น การรวมกลุ่มเยาวชนต่างๆ 2) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (indirect participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (representation organization) เช่น กรรมการของกลุ่ม หรือชุมชน 3) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ (open participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (non representation organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวนหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ทุกเวลา

อรรถ (2546) ได้ชี้ถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน โดย 1) เพิ่มคุณภาพในการตัดสินใจช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ ทำให้เกิดการตัดสินใจรอบคอบขึ้น 2) การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับ จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ 3) การสร้างฉันทามติลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ 4) การเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติ ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ 5) การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นสามารถลด การเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่รุนแรงได้ 6) ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนและไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน 7) การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน ถือว่าเป็นการให้การศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจ และเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน

World Health Organization (1978) ได้เสนอปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจจากสภาพความเป็นจริงของชาวชนบท จะเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ทั้งในแง่ของการร่วมแรง ร่วมทรัพยากร หรืออื่นๆ นั้น จะมีเหตุผล 2 ประการ คือ การมองเห็นว่าตนจะได้ผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจและการที่ได้รับการบอกกล่าวหรือ ชักชวนจากเพื่อนให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมาก จะเห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการเข้าร่วม หรือเข้าร่วมแล้วก็ไม่ได้รับผลดังที่คาดหวังไว้ เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มิได้มีการจัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ กฎระเบียบ แบบแผน ลักษณะการทำงาน เงื่อนไขการเข้าร่วม เป็นต้น ดังนั้นพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้าร่วม จึงควรมีลักษณะนี้คือ 1) เปิดโอกาสให้ทุกคน และทุกคณะ และกลุ่มในชุมชน มีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ในการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปแบบของการมีตัวแทนหรือการเข้าร่วมโดยตรง 2) ควรมีเวลากำหนดที่ชัดเจน เพื่อผู้เข้าร่วมจะสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้ตามสภาพเป็นจริงของตน 3) กำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอะไร

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในกิจกรรมหนึ่งๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยมีโอกาสเข้าร่วม แต่ก็ไม่ได้กำหนดเป้าหมาย วิธีการ หรือผลประโยชน์ของกิจกรรม แต่ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดและการจัดสรรของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งไม่อาจก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่แท้จริง

สรุปการมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เข้าร่วมในกิจกรรมในด้านต่างๆ หรือในขั้นตอนต่างๆ ด้วยความเต็มใจหรือถูกชักจูงตามกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ก่อเกิดประโยชน์ทั้งในตัวของประชาชนและชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นประโยชน์กับหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาหรือการดำเนินงานต่อไป

แนวความคิดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

Kasperson and Breitbank (1974) ได้เสนอมาตรวัดระดับการมีส่วนร่วม ดังนี้ 1) พิจารณาจากความถี่ของการกระทำ ซึ่งแสดงออกโดยการร่วมกระทำที่บ่อยครั้ง และมีระยะเวลาของการกระทำที่ยาวนาน 2) พิจารณาจากคุณภาพของการเข้าร่วม โดยพิจารณาจากผลและผลกระทบของการกระทำ เช่น ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ การเปิดกว้างยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของผู้อื่น

ทวิตอง (2527) กล่าวว่าไว้ว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดำเนินการ มีผลประโยชน์ร่วมกัน และประเมินผลโดยมีรายละเอียด คือ

1. การมีส่วนร่วมในระดับการตัดสินใจ ซึ่งเป็นการกำหนดความต้องการในชุมชนของตนเอง จึงเป็นความสามารถของชุมชนที่จะมองเห็นปัญหาของชุมชนที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตน และกำหนดในสิ่งที่ตนเองต้องการ ความสามารถของประชาชนในการมองปัญหาของหมู่บ้าน ยังไม่มีมากนัก กล่าวคือ ยังมีความสามารถในการกำหนดพิจารณาปัญหาของตนเองไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเกิดจากเหตุผลอยู่ 2 ประการ คือ

1.1 ความเคยชินกับสภาพความเป็นอยู่ที่มีมาแต่เดิม คือ การที่ประชาชนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนแต่เดิมมา จึงมีความเคยชินกับวิถีชีวิตนั้นๆ จึงไม่มีการยอมรับหรือมีการเปลี่ยนแปลงวิถีทางของชุมชน

1.2 การดำเนินการพัฒนาชนบทของรัฐ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการพัฒนาชนบทของรัฐ รัฐจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดความจำเป็นพื้นฐาน ความต้องการของประชาชน ในรูปแบบ กชช. จปฐ. ที่รัฐจะมีสูตรสำเร็จที่จะกำหนดความจำเป็นของชุมชนว่ามีความต้องการอะไร และมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาในเรื่องใด เป็นภาพที่รัฐมองความสามารถของชุมชน ไม่เพียงพอที่จะกำหนดความต้องการของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ความไม่ไว้วางใจ) ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความไม่เพียงพอของข้อมูลในการคิดและตัดสินใจ การพิจารณาปัญหาโดยชุมชนเองจึงยังคงใช้ประสบการณ์ที่มีมาแต่อดีต ประกอบกับความสับสนในข้อมูลของรัฐที่สร้าง และวิเคราะห์ให้ บางครั้งเป็นความต้องการของชุมชนและชุมชนเห็นว่าเป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไข ข้อมูลในส่วนของรัฐไม่สนับสนุนให้สามารถดำเนินการได้ หรือข้อมูลขัดแย้งกัน หากชุมชน มีความจำเป็นก็ต้องดำเนินการเอง ซึ่งก็จะทำได้ในกิจกรรมง่ายเท่านั้น ในส่วนของโครงการที่มีความสลับซับซ้อนหรือจำเป็นที่จะต้องใช้เงินทุนจำนวนมากก็จะเป็นไปได้ลำบาก

ดังนั้นการดำเนินการพัฒนาชนบทของรัฐไม่ได้ก่อให้เกิดการกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชน สามารถที่จะกำหนดความจำเป็นของชุมชน และจะเป็นผลให้เกิดจากการเสนอแนะและชี้แนะของรัฐ เป็นส่วนใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามประชาชนในชุมชน หากเห็นว่าการเสนอแนะของรัฐเป็นสิ่งที่ดี และเป็นปัญหาของชุมชนก็จะช่วยกันแก้ไขและกิจกรรมที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาของชุมชนจะต้อง ได้รับความเห็นชอบโดยคนส่วนใหญ่ของชุมชน ความสามารถของชุมชนในเรื่องของการกำหนด แนวทางและกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาจะมีความชัดเจนกว่าการกำหนดเป็นปัญหาของชุมชน ทั้งนี้อาจเกิดจากเหตุผลที่ว่าประสบการณ์การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมพัฒนา กับองค์กร ที่มีอยู่มาก ประกอบกับองค์กรภายนอกเหล่านี้ได้เปิดโอกาสให้เข้าร่วมในส่วนนี้ค่อนข้างสูงหรือไม่ ก็เป็นการเสนอกิจกรรมให้ร่วมดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาที่องค์กรภายนอกเห็นว่ามิได้อยู่ภายในชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในระดับดำเนินกิจกรรม เป็นการเข้าร่วมในรูปแบบของการสนับสนุน ทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร ความร่วมมือ การกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อการปฏิบัติ รวมถึงการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการให้เกิดความเหมาะสมกับหมู่บ้าน

การดำเนินกิจกรรมพัฒนาภายในหมู่บ้าน โดยส่วนใหญ่จะได้รับความเห็นชอบ จากประชาชนให้ดำเนินการได้ และหากกิจกรรมการพัฒนาที่ประชาชนเห็นว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบ กับชุมชนแล้วก็จะแสดงพลังร่วมกันที่จะไม่ยอมรับกิจกรรมนั้นๆ และกิจกรรมที่จะได้รับความเห็นชอบ ก็จะร่วมดำเนินการจนสำเร็จ ซึ่งได้แสดงความอิสระต่อการดำเนินการกิจกรรมพัฒนามากพอสมควร

ในจุดเริ่มของการที่จะยอมรับก็คือ การไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ยอมที่จะเข้าร่วม ไม่ให้การสนับสนุน ซึ่งย่อมมีผลโดยตรงที่จะทำให้โครงการเหล่านี้ไม่บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ แต่อย่างไรก็ตามหากเห็นว่าเป็นประโยชน์จะดำเนินการพัฒนาจนสำเร็จ พร้อมกับมีความพร้อมที่จะสนับสนุนทรัพยากรของชุมชนในโครงการพัฒนาตามสมควร

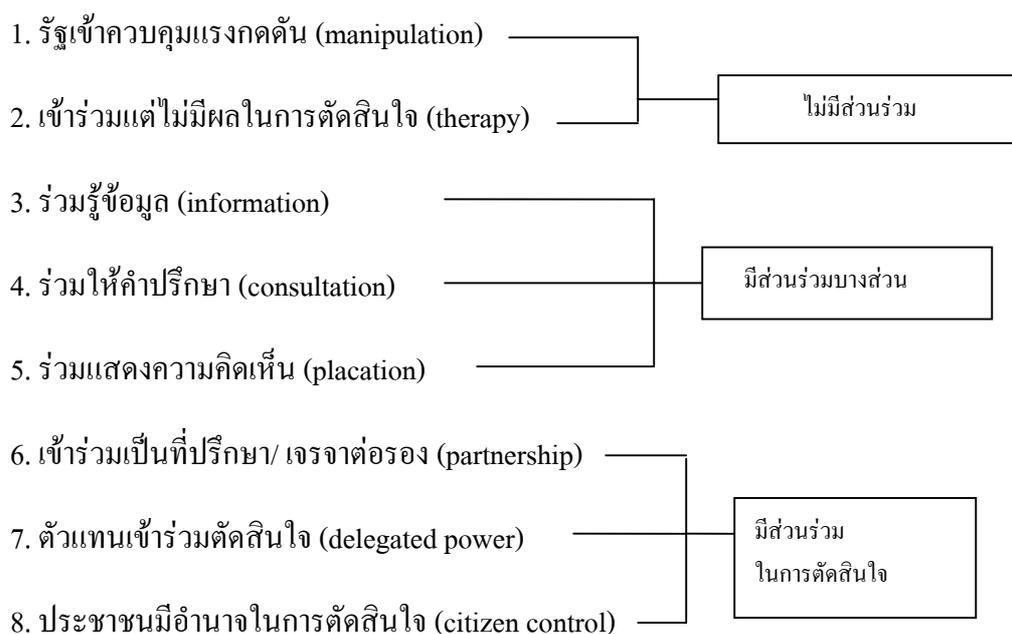
แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนในชุมชนยังคงมีความต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือ ในรูปของการจัดการ เทคโนโลยี คำปรึกษาหารือ และการสนับสนุนทรัพยากรจากชุมชนในโครงการ และกิจกรรมที่มีความสลับซับซ้อน โดยเฉพาะโครงการพัฒนาของรัฐและองค์กรภายนอกที่ใช้เงินทุน เป็นจำนวนมาก รวมถึงโครงการที่จะต้องอาศัยการประสานของชุมชนหลายๆ ชุมชน การจัดการ ในหลายๆ จุด ยังคงต้องอาศัยความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐช่วยดำเนินการ เช่น การจัดการ ด้านการเงิน การจัดการด้านองค์กรประชาชน รวมถึงการดำเนินงานตามกฎหมายทำให้ประชาชนต้อง ดูแลรักษาโครงการพัฒนาที่ได้ดำเนินการมาแล้ว โดยเหตุผลที่โครงการจากองค์กรภายนอกชุมชน จะเป็นกิจกรรมที่ไม่มีความสืบเนื่องของวัฒนธรรม ประเพณี มีลักษณะของการจัดการสมัยใหม่ ในรูปของแผนและโครงการพัฒนา ความเป็นเจ้าของโครงการจะมีลักษณะองค์กรภายนอกมากกว่า ของชุมชน กิจกรรมพัฒนาเหล่านี้ มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือในรูปแบบของคำปรึกษา และการพัฒนาทักษะในด้านการจัดการจากองค์กรภายนอกชุมชนเพิ่มขึ้น

3. การมีส่วนร่วมในระดับการมีผลประโยชน์ร่วมกัน เป็นการเข้าร่วมในรูปของการนำประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมพัฒนานั้นไป ซึ่งแสดงออกในรูปของประโยชน์ในทาง เศรษฐกิจ สังคม และจิตใจ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองโดยตรงและส่วนรวมซึ่งเป็นการเพิ่ม ระดับในการพึ่งตนเอง

การมีส่วนร่วมในการได้รับและใช้ประโยชน์ ซึ่งประชาชนโดยส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วม มาจากการได้รับและใช้ประโยชน์จากกิจกรรมมากกว่าการมีส่วนร่วมในลักษณะอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น ประโยชน์ทางด้านจิตใจ ทางเศรษฐกิจและสังคม กิจกรรมพัฒนาของหมู่บ้าน สามารถที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ของหมู่บ้านได้ และประชาชนเองก็ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จะมีอยู่สูง ทั้งนี้อาจเนื่องจากการตัดสินใจดำเนินกิจกรรม จะต้องเป็นไปโดยความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ จึงต้องเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและความสามารถในการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ประโยชน์จึงเกิดขึ้นแก่ชุมชน

4. การมีส่วนร่วมในระดับที่จะประเมินผลและต้องตามการปฏิบัติ คือ เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจตรา ดูแลรักษา และประเมินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการที่ได้ดำเนินการมาแล้ว

สนธิ (2547) ได้เสนอระดับการมีส่วนร่วม ออกเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้ 1) รัฐเข้าควบคุมแรงกดดัน (manipulation) ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการดำเนินการและควบคุมโดยรัฐ 2) เข้าร่วมแต่ไม่มีผลในการตัดสินใจ (therapy) คือ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแต่ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ 3) ร่วมรู้ข้อมูล (information) คือ การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ 4) ร่วมให้คำปรึกษา (consultation) คือ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาหารือในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานตามกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ 5) ร่วมแสดงความคิดเห็น (placation) คือ ประชาชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินงาน 6) เข้าร่วมเป็นที่ปรึกษา/เจรจาต่อรอง (partnership) คือ ประชาชนร่วมเข้ามาเป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาหรือการดำเนินงาน 7) ตัวแทนเข้าร่วมตัดสินใจ (delegated power) คือ ประชาชนสามารถเข้าร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินการต่างๆ 8) ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจ (citizen control) คือ ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจในทุกกระบวนการต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ โดยสามารถแบ่งระดับการมีส่วนร่วมทั้ง 8 ขั้นตอน ได้ดังนี้

จากการมีส่วนร่วมทั้ง 8 ขั้นตอน สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับของการมีส่วนร่วม คือ

- 1) ไม่มีส่วนร่วม คือ รัฐเข้ามากดดันแต่ไม่มีผลในการตัดสินใจ
- 2) มีส่วนร่วมบางส่วน คือ ร่วมรับรู้ข้อมูล ร่วมให้คำปรึกษา และร่วมแสดงความคิดเห็น
- 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ เข้าร่วมเป็นที่ปรึกษา มีอำนาจในการตัดสินใจในโครงการและกิจกรรมต่างๆ

Chapin (1977) ได้เสนอเครื่องชี้วัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยได้กำหนดระดับของการมีส่วนร่วมกิจกรรมของสมาชิกในองค์กรของชุมชน ไว้ดังนี้

1. มีความสนใจและเข้าร่วมประชุม ได้แก่ การให้ความสนใจ ติดตามข่าวสารต่างๆ ของส่วนรวม และการเข้าร่วมประชุมข้อเสนอแนะต่างๆ ในที่ประชุมกิจกรรมของส่วนรวม
2. ให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือ เช่น การอุทิศเงิน เวลา ให้แก่ส่วนรวม
3. เข้าเป็นสมาชิกหรือกรรมการ ได้แก่ การอุทิศแรงงานในการทำกิจกรรมของส่วนรวม โดยการเป็นสมาชิกหรือ เป็นกรรมการของชุมชน
4. เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ การยอมรับใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจสั่งการ

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลนั้นเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นพื้นฐาน ความมั่นคง และวิวัฒนาการไปสู่การปกครองตนเองของท้องถิ่น การปรับปรุงฐานะความเป็นอยู่ของตนเองและท้องถิ่นให้ดีขึ้นนั้น จะส่งผลให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าต่อไปในที่สุด การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ โครงการต่างๆ จะต้องมีความหลายสาเหตุหรือหลายๆ ปัจจัย ที่เสมือนเป็นตัวแปรหรือแรงจูงใจให้ประชาชนเหล่านี้ได้ตัดสินใจในที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลด้วย ซึ่งอาจประกอบไปด้วยปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น เพศ อาชีพ รายได้ การศึกษา การถือครองที่ดิน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา เป็นต้น จึงได้มีการแบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ระดับ คือ ไม่มี

ส่วนร่วมหรือมีส่วนร่วมน้อย มีส่วนร่วมปานกลางหรือมีส่วนร่วมบางครั้ง และส่วนร่วมมากหรือมีส่วนร่วมทุกครั้ง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรมพัฒนาชุมชน (2519) ได้ทำการศึกษาวิจัยโครงการศูนย์สารภี ตำบลข้าวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีรายได้ของครอบครัวต่อปีสูงและมีที่ดินจำนวนมาก ได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีน้อยกว่า

ปัญญา (2535) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการพัฒนาชนบท และชุมชน ตามข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่าปัจจัยทางด้านรายได้ การติดต่อพบปะ ผู้นำท้องถิ่น การติดต่อพบปะเจ้าหน้าที่ของรัฐ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ และความคาดหวังผลประโยชน์จากโครงการฯ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างเด่นชัดกับการมีส่วนร่วมต่อ โครงการพัฒนาชนบทและชุมชนตามข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สุเมธ (2531) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในกิจกรรมหมู่บ้านแบบเคหบาล ศึกษาเฉพาะหมู่บ้านสหกรณ์เคหสถานกรุงเทพ จำกัด โครงการ 4 พบว่าปัจจัยทางด้านอายุ สถานภาพทางสังคมและความรู้ความเข้าใจ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในกิจกรรมหมู่บ้านแบบเคหบาล แต่ปัจจัยทางด้านเพศ อาชีพ และการศึกษา ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในกิจกรรมหมู่บ้านแบบเคหบาล

แพทยา (2533) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้าน ในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง พบว่าอายุกรรมการหมู่บ้าน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น และกรรมการที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่ามีส่วนร่วมในการบริหารมากกว่ากรรมการที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า

สุเมธ (2536) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งศึกษาเฉพาะกรณีโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติจังหวัดอุดรธานี พบว่ามีตัวแปรในสองกลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มปัจจัยแรก คือ การได้รับการสนับสนุนจากภายนอก ตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ การได้รับการพัฒนาความคิด กลุ่มปัจจัยที่สองสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเผชิญปัญหาหรือความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และปัจจัยสิ่งแวดล้อม ความสะดวกในการดำเนินการจัดโครงการ

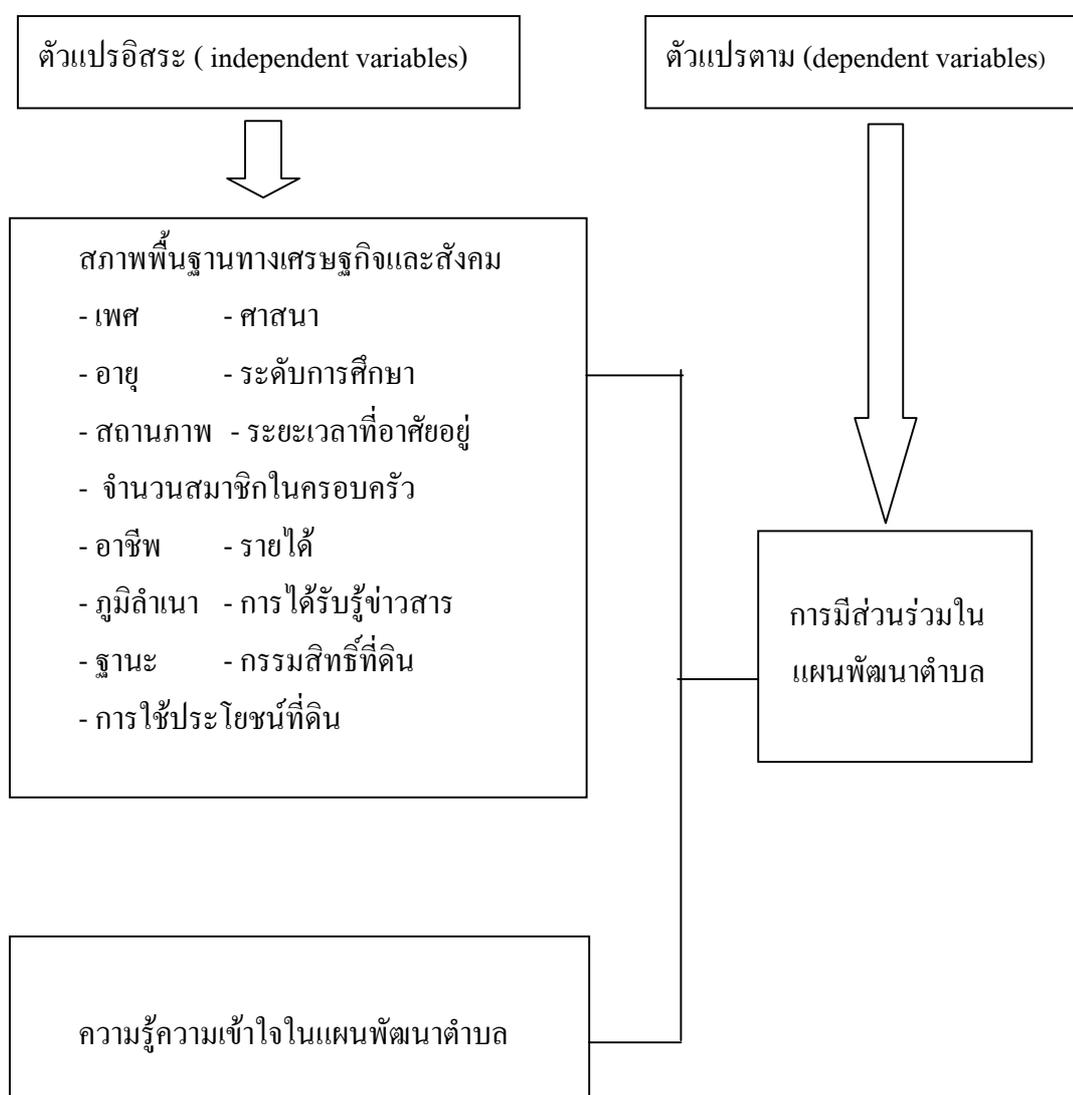
พิสิฐ (2528) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกรมการสภาพำบล ศึกษาเฉพาะกรณี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจ การมีตำแหน่งอื่นๆ ในชุมชน ระดับความสนใจข่าวสาร ได้รับทราบเรื่องอนุรักษ์ป่าไม้มีส่วนในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของประชาชน

ฐานิศร์ (2541) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาพำบลในการบริหารงานพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าคณะกรรมการที่มีอายุน้อยได้รับการศึกษาสูงกว่าคณะกรรมการที่มีอายุมาก กรรมการที่มีระดับการศึกษาสูงมีส่วนร่วมในการบริหารงานสูงกว่ากรรมการที่มีการศึกษาค่ำ กรรมการที่ได้มาจากการเลือกตั้งจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานมากกว่ากรรมการโดยตำแหน่งกรรมการที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐมากมีส่วนร่วมมากกว่า กรรมการที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อย กรรมการที่มีมาตรฐานการดำรงชีวิตสูงมีส่วนร่วมมากกว่ากรรมการที่มีมาตรฐานการดำรงชีวิตต่ำกว่า กรรมการที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมากกว่ามีส่วนร่วมมากกว่ากรรมการที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมน้อย และกรรมการที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานมากมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาชนบทมากกว่ากรรมการที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานน้อย

ธวัช (2543) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำให้เกิดความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องป่าชายเลน การได้รับรู้ข่าวสาร และการคาดหวังประโยชน์จากการร่วมอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน

เพ็ญศรี (2536) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของกรมพัฒนาชุมชน ศึกษาเฉพาะจังหวัดอุบลราชธานี ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สภาพการถือครองที่ดิน การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเป็นอาสาสมัคร การรับรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาทางด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อายุ เพศ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้นำมาตั้งเป็นสมมติฐานในการวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
2. ประชาชนที่นับถือศาสนาต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
3. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
4. ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
5. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
6. ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
7. ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
8. ประชาชนที่มีอาชีพหลักต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
9. ประชาชนที่มีอาชีพรองต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
10. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
11. ประชาชนที่มีภูมิฐานะเดิมต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
12. ประชาชนที่มีภูมิฐานะนอกพื้นที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน

13. ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
14. ประชาชนที่มีการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
15. ประชาชนที่มีฐานะต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
16. ประชาชนที่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
17. ประชาชนที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน
18. ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบลต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน

อุปกรณ์และวิธีการ

ศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี จากสภาพทั่วไปของตำบลไทยสามัคคี ข้อมูล ทัศนคติจากหน่วยงานต่างๆ และจากผู้ที่มีความรู้ในเรื่องต่างๆ ได้แก่ สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ เส้นทางคมนาคม ข้อมูลด้านการใช้ที่ดิน แผนที่หมู่บ้าน เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ การใช้แบบสอบถาม และการเก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้น โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎี รวมถึงผลการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมา สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนา ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการโครงการต่างๆ และตอนที่ 4 ความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาตำบล (ภาคผนวก)

การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยการนำไปปรึกษากับกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข เมื่อปรับปรุงแล้วนำแบบสอบถามไปทดสอบ (pre-test) กับประชาชนในพื้นที่ จำนวน 33 ตัวอย่าง จากนั้นได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้ง ให้เหมาะสม จึงนำไปใช้เก็บข้อมูลจากประชากรเป้าหมาย จำนวน 272 ครัวเรือน

ประชากรเป้าหมายและการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่ตั้งบ้านเรือนในตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) (จริญ และกษิธิศ, 2548) และแบ่งตามหมู่บ้านจากจำนวนประชากร 924 ครัวเรือน 11 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านไทยสามัคคี	จำนวน 27 ครั้วเรือน
หมู่ที่ 2 บ้านสุขสมบูรณ์	จำนวน 33 ครั้วเรือน
หมู่ที่ 3 บ้านปฏิรูป	จำนวน 21 ครั้วเรือน
หมู่ที่ 4 บ้านบุไทร	จำนวน 35 ครั้วเรือน
หมู่ที่ 5 บ้านนุไผ่	จำนวน 28 ครั้วเรือน
หมู่ที่ 6 บ้านห้วยใหญ่ใต้	จำนวน 17 ครั้วเรือน
หมู่ที่ 7 บ้านไผ่งาม	จำนวน 24 ครั้วเรือน
หมู่ที่ 8 บ้านพุทธชาด	จำนวน 26 ครั้วเรือน
หมู่ที่ 9 บ้านคลองไทร	จำนวน 23 ครั้วเรือน
หมู่ที่ 10 บ้านคลองยาโม	จำนวน 10 ครั้วเรือน
หมู่ที่ 11 บ้านไทยพัฒนา	จำนวน 27 ครั้วเรือน

รวมตัวอย่างที่สุ่มได้จำนวน 272 ครั้วเรือน โดยแบ่งตามอาชีพ ได้แก่ ราชการ ค้าขาย รับจ้าง เกษตรกรรม และอื่นๆ และสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental random sampling) (จริญ และ กษิตศ, 2548)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2548 ถึง วันที่ 31 กรกฎาคม 2548 โดยนำแบบสอบถามออกไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเองจนได้แบบสอบถามครบตามจำนวน 272 ชุด พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ข้อมูลทุกข้อมูที่มีที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งวิเคราะห์จากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการ การดำเนินงานได้ลงรหัสในข้อมูล แล้วบันทึกลงแบบฟอร์มรหัสลงในคอมพิวเตอร์ การวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมทั่วไปของประชาชนในตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ รายได้ ความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาตำบล เป็นการรวบรวมข้อมูล

ที่ศึกษาในรูปสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อธิบาย และนำเสนอในรูปแบบตารางการวิเคราะห์

2. การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาตำบล ได้แก่ โครงสร้างแผนพัฒนาตำบล หน้าที่ การดำเนินงาน ระยะเวลา ผู้ดำเนินการ กิจกรรมของแผนพัฒนาตำบล เป็นต้น การวิเคราะห์ โดยการให้คะแนนการตอบคำถาม การตอบในข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 ถ้าตอบใช่ ให้คะแนน 2 คะแนน ถ้าตอบไม่ทราบ ให้คะแนน 1 คะแนน และตอบไม่ใช่ ให้คะแนน 0 คะแนน สำหรับการวัดความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาตำบลแบ่งเป็น 3 ระดับ (ไพศาล, 2526) ดังนี้

$$\text{ช่องกว้างของข้อมูลในแต่ละชั้น} = \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{2 - 0}{3} = 0.66$$

คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.66 คะแนน หมายถึง ขาดความรู้ความเข้าใจ
 คะแนนเฉลี่ย 0.67-1.32 คะแนน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.33-2.00 คะแนน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจมาก

3. การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในแผนพัฒนาตำบล ได้แก่ การมีส่วนร่วมประชุม การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การแก้ไขปัญหา การออกเสียงสนับสนุน การออกเสียง เลือกลง การวางแผนพัฒนาตำบล เป็นต้น โดยการให้คะแนนการตอบคำถามในข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 โดยถ้าตอบว่าไม่เคย ให้คะแนน 1 คะแนน ถ้าตอบว่าเคยเข้าร่วมเป็นบางครั้ง ให้คะแนน 2 คะแนน และถ้าตอบว่าเคยเข้าร่วมทุกครั้ง ให้คะแนน 3 คะแนน สำหรับการวัดการมีส่วนร่วมในแผนพัฒนาตำบล โดยการแปลผลเป็นค่าเฉลี่ย และแบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ระดับ (ไพศาล, 2526) ดังนี้

$$\text{ช่องกว้างของข้อมูลในแต่ละชั้น} = \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{3 - 1}{3} = 0.66$$

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 คะแนน หมายถึง ไม่มีส่วนร่วมหรือมีส่วนร่วมน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.67-2.32 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลางหรือมีส่วนร่วมบางครั้ง
 คะแนนเฉลี่ย 2.33-3.00 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมมากหรือมีส่วนร่วมทุกครั้ง

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่อการมีส่วนร่วม ซึ่งปัจจัย ได้แก่ เพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ รายได้ ภูมิฐานะ การได้รับรู้ข่าวสาร ฐานะ ธรรมเนียมที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อนำมาหาความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหมู่บ้าน ร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงสนับสนุน หรือคัดค้านการแก้ไข ปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมบริจาคเงิน สิ่งของวัสดุ ให้กับการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

5. การทดสอบสมมติฐานเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของปัจจัยและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล โดยใช้ค่าสถิติค่า Chi-square (χ^2) และค่า Prob. ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01

ผลและวิจารณ์

ผล

การเสนอผลงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เป็นการเสนอผลการวิจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 2 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในตำบลไทยสามัคคี

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ที่ตั้ง

จากข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี (2545) ตำบลไทยสามัคคีตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอวังน้ำเขียวประมาณ 15 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 315 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 196,875 ไร่ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นภูเขาและเนินสูงเหมือนลอนลูกฟูกสลับทั่วพื้นที่ มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 400-700 เมตร ประชากรมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 15,410 บาท/คน/ปี มีจำนวนประชากร 924 ครัวเรือน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวังน้ำเขียว, 2548)

อาณาเขตติดต่อ

ตำบลไทยสามัคคี มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่างๆ คือ ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลอุ้มผาง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ทิศใต้ ติดต่อกับ อุทยานแห่งชาติทับลาน และตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลกระเบื้อง อำเภอบางขัน จังหวัดนครราชสีมา และทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน (ภาพที่ 1) คือ

- หมู่ที่ 1 บ้านไทยสามัคคี
- หมู่ที่ 2 บ้านสุขสมบูรณ์
- หมู่ที่ 3 บ้านปฏิรูป
- หมู่ที่ 4 บ้านบุไทร
- หมู่ที่ 5 บ้านบุไผ่
- หมู่ที่ 6 บ้านห้วยใหญ่ใต้
- หมู่ที่ 7 บ้านไผ่งาม
- หมู่ที่ 8 บ้านพุทธชาด
- หมู่ที่ 9 บ้านคลองไทร
- หมู่ที่ 10 บ้านคลองยาโม
- หมู่ที่ 11 บ้านไทยพัฒนา

สภาพภูมิอากาศ

ข้อมูลภูมิอากาศในช่วง 30 ปี (พ.ศ. 2514-2543) ของสถานีตรวจอากาศนครราชสีมา และ สถานีตรวจวัดอากาศโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ลักษณะภูมิอากาศบริเวณพื้นที่ศึกษาค่อนข้างเย็นสบายตลอดปี คือ อุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือนอยู่ระหว่าง 23.1-28.9 องศาเซลเซียส เฉลี่ย 27 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,065.6 มิลลิเมตรต่อปี นอกจากนี้ สำนักงานชลประทานจังหวัดนครราชสีมา ได้ตรวจวัดปริมาณน้ำฝนจาก 12 สถานีตรวจวัด พบค่าปริมาณน้ำฝนระหว่าง 794-1,307 มิลลิเมตรต่อปี มีลักษณะการกระจายของน้ำฝนเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 มีฝนตกมากระหว่างเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน ของแต่ละปี โดยปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 87 มิลลิเมตรต่อเดือน และช่วงที่ 2 มีฝนตกมากระหว่าง เดือนสิงหาคมถึงตุลาคมของแต่ละปี โดยปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 166 มิลลิเมตรต่อเดือน ปริมาณน้ำฝน ในช่วงเดือนกรกฎาคมของแต่ละปี จะมีปริมาณน้ำฝนลดน้อยลง ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาฝนทิ้งช่วง ของพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว (พยัคติพล และคณะ, 2545)

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลไทยสามัคคีประกอบด้วยชุดดินเลย (Loei Series : Lo) ซึ่งกรมพัฒนาที่ดิน (2548) จัดชุดดินเลยอยู่ในกลุ่ม (Reddish Brown Lateritic Solis (ระบบ National) และ Ultic Paleustalf; Kaolinitic, Isohyperthermic (ระบบ USDA) เกิดจากการสลายตัวของหินแกรนิต และหินดินดานบนพื้นผิวที่เหลื่อตกค้างจากการกัดกร่อน โดยทั่วไปพบสภาพพื้นที่ที่มีลักษณะลอนลาด ถึงลอนชัน มีความลาดชันระหว่าง 4-12 เปอร์เซ็นต์ ชุดดินนี้เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ความสามารถ ให้น้ำซึมผ่านเร็ว การไหลพาของน้ำบนผิวดินปานกลางถึงเร็ว ดินบนลึกไม่เกิน 20 เซนติเมตร มีเนื้อดิน เป็นดินร่วนปนดินเหนียว สีพื้นเป็นสีน้ำตาลเข้ม หรือสีน้ำตาลปนแดง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลาง (pH 6.0) ดินล่างเป็นดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินเหนียว สีเหลืองปนแดง หรือสีแดงปนเหลือง ปฏิกิริยาเป็นกรดปานกลาง (pH 5.5-6.0) จากผลการวิเคราะห์ทางเคมีของชุดดินนี้ปรากฏว่า ดินบนหนา ประมาณ 30 เซนติเมตร มีปริมาณอินทรีย์วัตถุปานกลาง มีการอิมตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างปานกลาง มีความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกปานกลาง ส่วนดินล่างลึกตั้งแต่ 30 เซนติเมตรลงไป มีการอิมตัว ด้วยประจุบวกที่เป็นด่างปานกลาง มีความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกปานกลาง ชุดดินนี้มีปริมาณ แร่ธาตุอาหารตามธรรมชาติปานกลางมีสมบัติทางกายภาพดี ชุดดินเลยไม่มีความเหมาะสมในการปลูกข้าว แบบน้ำขัง โดยมีข้อจำกัดดินมีสภาพการระบายน้ำดี และสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันมาก มีความเหมาะสม ดียิ่งในการปลูกพืชไร่ ปลูกไม้ผล และทำเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (กรมพัฒนาที่ดิน, 2548)

แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี (2547) ประกอบด้วย 6 แผนงาน ได้แก่ 1) แผนงานพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ 2) แผนงานพัฒนาสังคม 3) แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 4) แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำ 5) แผนพัฒนาการเมืองและการบริหาร 6) แผนงานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ซึ่งจากการพัฒนาดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี ได้จัดทำโครงการพัฒนาตำบลปี พ.ศ. 2547 รวมทั้งสิ้น 50 โครงการ

ตอนที่ 2 การศึกษาลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนในตำบลไทยสามัคคี

จากลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของหัวหน้าครัวเรือนและตัวแทนครัวเรือน ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิก อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ ภูมิลำเนาเดิม นอกพื้นที่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ การได้รับรู้ข่าวสาร ฐานะ กรรมสิทธิ์ในที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยข้อมูลได้จากผู้ที่ให้ข้อมูลเป็นหลัก (ตารางที่ 1)

การศึกษาเกี่ยวกับเพศของประชาชน พบว่าประชาชนชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวนร้อยละ 54.4 และเป็นเพศชายมีจำนวนร้อยละ 45.6 ทางด้านศาสนา ประชาชนชนทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ

ระดับการศึกษา พบว่าประชาชนส่วนใหญ่จะจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา มีจำนวนร้อยละ 68.0 รองลงมาจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา มีจำนวนร้อยละ 19.9 และไม่ได้เรียนหนังสือ มีจำนวนร้อยละ 10.3

อายุของประชาชน พบว่าอายุน้อยกว่า 20 ปี มีจำนวนร้อยละ 3.7 ประชาชนอายุ 21-30 ปี มีจำนวนร้อยละ 13.6 ประชาชนอายุ 31-40 ปี มีจำนวนร้อยละ 27.2 ประชาชนอายุ 41-50 ปี มีจำนวนร้อยละ 29.8 ประชาชนอายุ 51-60 มีจำนวน 15.8 และประชาชนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีจำนวนร้อยละ 9.9

สถานภาพของประชาชนส่วนใหญ่สมรสแล้ว มีจำนวนร้อยละ 84.6 ประชาชนที่เป็นโสด มีจำนวนร้อยละ 12.5 ประชาชนที่เป็นหม้าย มีจำนวนร้อยละ 1.8 และหย่าร้าง มีจำนวนร้อยละ 1.1

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่าประชาชนที่มีจำนวนสมาชิก 3, 4 และ 5 คน จำนวนร้อยละ 21.7, 29.8 และ 27.9 ตามลำดับ ขณะที่สมาชิกจำนวน 6 และ 7 คน มีจำนวนร้อยละ 14.3 และ 6.3 ตามลำดับ

อาชีพหลักของประชาชน พบว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง มีจำนวนร้อยละ 47.8 รองลงมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวนร้อยละ 21.4 และประชาชนในตำบลไทยสามัคคีส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรองถึงร้อยละ 70.6

รายได้ของครัวเรือนต่อเดือนอยู่ที่ 3,000-4,500 บาท มีจำนวนร้อยละ 27.9 รองลงมาอยู่ที่ 4,501-6,000 บาท มีจำนวนร้อยละ 26.1 ประชาชนที่มีรายได้มากกว่า 7,500 บาท มีจำนวนร้อยละ 17.6 และรายได้ระหว่าง 1,500-3,000 บาท มีจำนวนร้อยละ 15.1

ภูมิลำเนา พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ มีจำนวนร้อยละ 66.2 และมีภูมิลำเนาอยู่นอกพื้นที่ มีจำนวนร้อยละ 33.8

ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกพื้นที่ พบว่าเป็นคนที่มาจากต่างอำเภอ มีจำนวนร้อยละ 19.9 และมาจากต่างจังหวัด มีจำนวนร้อยละ 12.5

ระยะเวลาที่อาศัย พบว่าส่วนใหญ่อาศัยที่ตำบลไทยสามัคคีมากกว่า 20 ปี มีจำนวนร้อยละ 80.9 รองลงมาอยู่ที่ 5-10 ปี มีจำนวนร้อยละ 6.3 และอยู่ 11-15 ปี มีจำนวนร้อยละ 4.8

การได้รับข่าวสาร พบว่าส่วนใหญ่จะได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้ใหญ่บ้าน มีจำนวนร้อยละ 62.9 จากอบต. มีจำนวนร้อยละ 16.5 จากหอกระจายข่าว มีจำนวนร้อยละ 8.5 และจากกำนัน มีจำนวนร้อยละ 6.3

ฐานะของประชาชน โดยพิจารณาจากการสัมภาระและการสังเกต ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวนร้อยละ 90.8 มีฐานะยากจน มีจำนวนร้อยละ 7.7 และมีฐานะดี มีจำนวนร้อยละ 1.5

ขนาดพื้นที่ถือครองหรือกรรมสิทธิ์ที่ดิน พบว่าประชาชนที่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินน้อยกว่า 10 ไร่ มีจำนวนมากที่สุด มีจำนวนร้อยละ 68.4 ประชาชนที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดิน มีจำนวนร้อยละ 16.9 ประชาชนมีกรรมสิทธิ์ที่ดิน 11-20 ไร่ มีจำนวนร้อยละ 7.7 และประชาชนที่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินมากกว่า 50 ไร่ มีจำนวนร้อยละ 1.5

การใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าส่วนใหญ่ใช้เป็นที่พักอาศัย ร้อยละ 47.1 รองลงมาใช้ทำประโยชน์มากกว่า 2 อย่าง ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่พักอาศัยและทำการเกษตร ร้อยละ 32.7 และมีประชาชนถึงร้อยละ 16.2 ขาดที่ดินทำกิน

ตารางที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนตำบลไทยสามัคคี

		N = 272	
		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	124	45.6
	หญิง	148	54.4
ศาสนา			
	พุทธ	272	100.0
ระดับการศึกษา			
	ไม่ได้เรียน	28	10.3
	ประถม	185	68.0
	มัธยม	54	19.9
	ปวช.	1	0.4
	ปวส.	1	0.4
	ปริญญาตรี	3	1.1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

N = 272

		จำนวน	ร้อยละ
อายุ			
(ปี)	น้อยกว่า 20	10	3.7
	21-30	37	13.6
	31-40	74	27.2
	41-50	81	29.8
	51-60	43	15.8
	มากกว่า 60	27	9.9
สถานภาพ			
	โสด	34	12.5
	สมรส	230	84.6
	หย่าร้าง	3	1.1
	ม่าย	5	1.8
จำนวนสมาชิก			
(คน)	3	59	21.7
	4	81	29.8
	5	76	27.9
	6	39	14.3
	7	17	6.3
อาชีพหลัก			
	เกษตรกรรม	59	21.7
	รับจ้าง	130	47.8
	ราชการ	12	4.4
	ค้าขาย	19	7.0
	อื่นๆ	52	19.1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

		N = 272	
		จำนวน	ร้อยละ
อาชีพพรอง			
	เกษตรกรรม	27	9.9
	รับจ้าง	37	13.6
	ค้าขาย	10	3.7
	อื่นๆ	6	2.2
	ไม่มีอาชีพพรอง	192	70.6
รายได้			
(บาทต่อเดือน)	น้อยกว่า 1,500	14	5.1
	1,500-3,000	41	15.1
	3,001-4,500	76	27.9
	4,501-6,000	71	26.1
	6,001-7,500	22	8.1
	มากกว่า 7,500	48	17.6
ภูมิลำเนาเดิม			
	ในพื้นที่	180	66.2
	นอกพื้นที่	92	33.8
นอกพื้นที่			
	คนตำบลไทยสามัคคี	182	66.9
	ในอำเภอเดียวกัน	2	0.7
	ต่างอำเภอ	54	19.9
	ต่างจังหวัด	34	12.5

ตารางที่ 1 (ต่อ)

N = 272

		จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อาศัย			
(ปี)	น้อยกว่า 5	10	3.7
	5-10	17	6.3
	11-15	13	4.8
	16-20	12	4.4
	มากกว่า 20	220	80.9
การได้รับข่าวสาร			
	ก้านัน	17	6.3
	ผู้ใหญ่บ้าน	171	62.9
	เกษตรตำบล	1	0.4
	เพื่อนบ้าน	3	1.1
	อบต.	45	16.5
	หนังสือทางราชการ	3	1.1
	หอกระจายข่าว	23	8.5
	อื่นๆ	9	3.3
ฐานะ			
	ยากจน	21	7.7
	ปานกลาง	247	90.8
	ฐานะดี	4	1.5

ตารางที่ 1 (ต่อ)

N = 272

		จำนวน	ร้อยละ
กรรมสิทธิ์ที่ดิน			
(ไร่)	ไม่มี	46	16.9
	น้อยกว่า 10	186	68.4
	11-20	21	7.7
	21-30	5	1.8
	31-40	6	2.2
	41-50	4	1.5
	มากกว่า 50	4	1.5
การใช้ประโยชน์ที่ดิน			
	ไม่มีที่ดิน	44	16.2
	ที่พักอาศัย	128	47.1
	การเกษตร	4	1.5
	ให้เช่า	2	0.7
	ใช้ประโยชน์มากกว่า 2 อย่าง	89	32.7
	ใช้ประโยชน์มากกว่า 3 อย่าง	5	1.8
	รวม	272	100.0

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี

สำหรับการวัดระดับความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาตำบล ได้จัดแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ขาดความรู้ความเข้าใจ ระดับความรู้ความเข้าใจน้อย และระดับความรู้ความเข้าใจมาก โดยพิจารณาจากคะแนนการตอบคำถามของประชาชนที่เห็นด้วยกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตำบลเป็นเกณฑ์ สำหรับค่าคะแนน ประกอบด้วย

คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.66 คะแนน หมายถึง ขาดความรู้ความเข้าใจ

คะแนนเฉลี่ย 0.67-1.32 คะแนน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.33-2.00 คะแนน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจมาก

ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบล ผลจากการสอบถามพบว่าประชาชนในตำบลไทยสามัคคี มีความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาตำบลในระดับมาก แต่มีบางส่วนที่ประชาชนมีความเข้าใจน้อย ได้แก่ ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการซื้อกร้าง โดยวิธีสอบราคา ประกวราคา และวิธีพิเศษของอบต. อย่างน้อยคณะละ 2 คน (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี

ความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาตำบล	ใช่ (ร้อยละ)	ไม่ใช่ (ร้อยละ)	ไม่ทราบ (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ
1. การบริหารงานขอ อบต.จะอยู่ในความรับ ผิดชอบของคณะ กรรมการบริหารอบต.	242 (89.0)	4 (1.5)	26 (9.6)	1.87	0.59	ความรู้ ความเข้าใจ มาก
2. คณะกรรมการ บริหารของอบต. มี อำนาจหน้าที่ในการจัด ทำแผนพัฒนาตำบล	258 (94.9)	3 (1.1)	11 (4.0)	1.94	0.41	ความรู้ ความเข้าใจ มาก
3. แผนพัฒนาตำบลของ องค์การบริหารส่วน ตำบลมีระยะ 5 ปี และ มีแผน พัฒนาตำบล ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลประจำปี	168 (61.8)	38 (14.0)	66 (24.3)	1.48	0.85	ความรู้ ความเข้าใจ มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจใน การพัฒนาตำบล	ใช่ (ร้อยละ)	ไม่ใช่ (ร้อยละ)	ไม่ทราบ (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ
4. อบต.จะมีอำนาจ อิสระในการจัดทำแผน พัฒนาอย่างเต็มที่	213 (78.3)	27 (9.9)	32 (11.8)	1.68	0.67	ความรู้ ความเข้าใจ มาก
5. แผนพัฒนาตำบล คือ การกำหนดแนวทาง การดำเนินงาน เพื่อ พัฒนาตำบลและแก้ไข ปัญหาความต้องการ ของประชาชน	229 (84.2)	7 (2.6)	36 (13.2)	1.81	0.68	ความรู้ ความเข้าใจ มาก
6. อบต. มีฐานะเป็นนิติ บุคคล และเป็นราชการ บริหารส่วนท้องถิ่น	216 (79.4)	10 (3.7)	46 (16.9)	1.75	0.75	ความรู้ ความเข้าใจ มาก
7. อบต. มีอำนาจหน้าที่ ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และจัดระบบการบริการ สาธารณะเพื่อประโยชน์ ของประชาชนในท้อง ถิ่นของตนเอง	235 (86.4)	6 (2.2)	31 (11.4)	1.84	0.64	ความรู้ ความเข้าใจ มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาตำบล	ใช่ (ร้อยละ)	ไม่ใช่ (ร้อยละ)	ไม่ทราบ (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ
8. ประชาชนทุกคนใน ตำบลมีสิทธิที่จะได้รับ การพัฒนา ความเป็นอยู่ และการบริการ สาธารณะจากอบต.	256 (94.1)	4 (1.5)	12 (4.4)	1.92	0.42	ความรู้ ความเข้าใจ มาก
9. ประชาชนมีสิทธิ สมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาอบต.	262 (96.3)	3 (1.1)	7 (2.6)	1.95	0.33	ความรู้ ความเข้าใจ มาก
10. ประชาชนมีสิทธิ เข้าซื้อกันเสนอให้ ออกข้อบังคับตำบล	170 (62.5)	35 (12.9)	67 (24.6)	1.49	0.85	ความรู้ ความเข้าใจ มาก
11. ประชาชนมีสิทธิเข้า ร่วมเป็นคณะกรรมการ ในการซื้อการจ้าง โดย วิธีสอบราคา ประกวด ราคา และวิธีพิเศษของ อบต.อย่างน้อยคณะละ 2 คน	136 (50.0)	53 (19.5)	83 (30.5)	1.30	0.88	ความรู้ ความเข้าใจ น้อย
12. ประชาชนมีสิทธิ เข้าฟังการประชุมสภา อบต.	196 (72.1)	43 (15.8)	33 (12.1)	1.56	0.69	ความรู้ ความเข้าใจ มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาตำบล	ใช่ (ร้อยละ)	ไม่ใช่ (ร้อยละ)	ไม่ทราบ (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ
13. ประชาชนทุกคนใน ตำบลมีสิทธิในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารจาก อบต.	265 (97.4)	4 (1.5)	3 (1.1)	1.95	0.24	ความรู้ ความเข้าใจ มาก
14. ประชาชนทุกคนใน ตำบลมีหน้าที่ไปเลือก ตั้งสมาชิกสภา อบต.	266 (97.8)	4 (1.5)	2 (0.7)	1.96	0.21	ความรู้ ความเข้าใจ มาก
15. ประชาชนมีหน้าที่ เสียภาษีให้แก่ อบต.	212 (77.9)	27 (9.9)	33 (12.1)	1.68	0.68	ความรู้ ความเข้าใจ มาก
16. ประชาชนทุกคนใน ตำบลมีหน้าที่ปฏิบัติ ตามกฎหมายและข้อ บังคับตำบลของ อบต.	193 (71.0)	34 (12.5)	45 (16.5)	1.58	0.76	ความรู้ ความเข้าใจ มาก
17. ประชาชนไม่จำเป็นต้อง สนับสนุนการ ดำเนินงานโดยทั่วไป ของ อบต.เพราะเป็น หน้าที่ของ อบต.	192 (70.6)	42 (15.4)	38 (14.0)	1.55	0.72	ความรู้ ความเข้าใจ มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจใน การพัฒนาตำบล	ใช่ (ร้อยละ)	ไม่ใช่ (ร้อยละ)	ไม่ทราบ (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความรู้ ¹ ความเข้าใจ
18. ประชาชนทุกคนใน ตำบลร่วมกันเสริมสร้าง ชุมชนและประชาคม หมู่บ้านตำบลให้ เข้มแข็ง	248 (91.2)	5 (1.8)	19 (7.0)	1.89	0.52	ความรู้ ความเข้าใจ มาก
19. ประชาชนมีสิทธิ ร่วมกับ อบต. พิจารณา ข้อดีข้อเสียโครงการ ของรัฐตามกระบวนการ การประชาพิจารณ์ ด้วย เหตุผลของตนเองอย่าง บริสุทธิ์ใจและอย่างสันติ	205 (75.4)	17 (6.3)	50 (18.4)	1.69	0.78	ความรู้ ความเข้าใจ มาก
20. กรณีผู้บริหาร อบต. หรือพนักงาน อบต. ทำให้ประชาชนได้รับ ความเสียหาย สามารถ ฟ้องศาลได้	191 (70.2)	9 (3.3)	72 (26.5)	1.66	0.88	ความรู้ ความเข้าใจ มาก

หมายเหตุ ¹

คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.66 คะแนน หมายถึง ขาดความรู้ความเข้าใจ
คะแนนเฉลี่ย 0.67-1.32 คะแนน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.33-2.00 คะแนน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจมาก

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาตำบล ได้ทำการหาค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาตำบล (แบบจัดกลุ่ม) พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบล ร้อยละ 86.0 มีความรู้ความเข้าใจน้อย ร้อยละ 12.5 และขาดความรู้ความเข้าใจ ร้อยละ 1.5 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาตำบล (แบบจัดกลุ่ม)

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
ขาดความรู้ความเข้าใจ (0.00-0.66)	4	1.5
ความรู้ความเข้าใจน้อย (0.67-1.32)	34	12.5
ความรู้ความเข้าใจมาก (1.33-2.00)	234	86.0
รวม	272	100.0

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี พบว่ากิจกรรมที่ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมมาก ได้แก่ การออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. การมีส่วนร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน โดยมีค่าระดับการมีส่วนร่วมเฉลี่ยเป็น 2.64, 2.47 และ 2.38 ตามลำดับ (ตารางที่ 4) และกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมปานกลาง ได้แก่ การร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหมู่บ้าน การร่วมบริจาคเงิน สิ่งของวัสดุ ใ้กับการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน การร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และการร่วมออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน โดยมีระดับการมีส่วนร่วม 2.29, 2.26, 2.16, 2.15 และ 2.06 ตามลำดับ และไม่พบกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ของตำบลไทยสามัคคี

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	เข้าร่วม เป็นบาง ครั้ง	เข้าร่วม ทุกครั้ง	ไม่เคย เข้าร่วม	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ¹ การมี ส่วนร่วม
1. การร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหมู่บ้าน	142 (52.2)	105 (38.6)	25 (9.2)	2.29	ปานกลาง
2. การร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน	144 (52.9)	82 (30.1)	46 (16.9)	2.16	ปานกลาง
3. การร่วมออกเสียงสนับสนุน หรือคัดค้าน การแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน	150 (55.1)	70 (25.7)	52 (19.1)	2.06	ปานกลาง
4. การร่วมบริจาคเงิน สิ่งของวัสดุ ให้กับ การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของ หมู่บ้าน	147 (54.0)	98 (36.1)	27 (9.9)	2.26	ปานกลาง
5. การออกเสียงเลือกตั้ง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิก อบต.	81 (29.8)	183 (67.3)	8 (2.9)	2.64	มาก
6. การมีส่วนร่วมช่วยเหลือด้านแรงงาน ในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน	131 (48.2)	123 (45.2)	18 (6.6)	2.38	มาก
7. การมีส่วนร่วมได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ การพัฒนาตำบล	152 (55.9)	96 (35.3)	24 (8.8)	2.47	มาก
8. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ตำบล	121 (44.5)	71 (26.1)	80 (29.4)	2.15	ปานกลาง

หมายเหตุ ¹

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 คะแนน หมายถึง ไม่มีส่วนร่วมหรือมีส่วนร่วมน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.67-2.32 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลางหรือมีส่วนร่วมบางครั้ง
 คะแนนเฉลี่ย 2.33-3.00 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมมากหรือมีส่วนร่วมทุกครั้ง

การมีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในขั้นตอนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและร่วมดำเนินการ โดยเคยและไม่เคยร่วมเป็นร้อยละ 57.7, 42.3, 48.2 และ 51.8 ตามลำดับ แต่พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผลถึงร้อยละ 98.9 (ตารางที่ 5) และจากโครงการพัฒนาตำบลในปี พ.ศ. 2547 ทั้งหมดจำนวน 50 โครงการ พบว่าโครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากได้แก่ โครงการอบรมสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โครงการป้องกันโรคไข้เลือดออก โครงการจัดงานประเพณีต่างๆ ร้อยละ 82.4, 81.9 และ 79.0 ตามลำดับ และโครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยได้แก่ โครงการจัดซื้อเตาเผาขยะ โครงการก่อสร้างโรงงานชีวภาพอัดเม็ด และโครงการถนนตัวอย่าง ร้อยละ 5.9, 14.3 และ 14.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แสดงการมีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ ของตำบลไทยสามัคคี

โครงการต่างๆของ ตำบลไทยสามัคคี	การได้รับข่าวสาร		การดำเนินการ		การประเมินผล	
	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย
	57.7	42.3	48.2	51.8	1.1	98.9

จากโครงการทั้งหมด 50 โครงการ ได้จัดลำดับ 10 โครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการมาก จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่ประชาชนได้รับผลประโยชน์ได้โดยตรง และสามารถเข้าร่วมได้ทุกคนไม่ได้เจาะจงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง จึงส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการอบรมสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 82.3 รองลงมาได้แก่ โครงการป้องกันโรคไข้เลือดออก คิดเป็นร้อยละ 81.9 ซึ่งจะเห็นได้ว่าถ้าโครงการที่มีการส่งเสริมให้ประชาชนทุกคน หรือเป็นโครงการที่ประชาชนรับประโยชน์ได้โดยตรง หรือได้ประโยชน์อย่างเห็นได้ชัดและรวดเร็ว ประชาชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการมาก แต่ยังคงขาดในส่วนของการร่วมประเมินผลการดำเนินโครงการ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 แสดงโครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการมาก

ลำดับ	กิจกรรม/โครงการ	จำนวนตัวอย่าง ที่เข้าร่วม	ร้อยละ การเข้าร่วม
1	โครงการอบรมสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	224	82.3
2	โครงการป้องกันโรคไข้เลือดออก	223	81.9
3	โครงการจัดงานประเพณีต่างๆ	215	79.0
4	โครงการจัดงานประจำปีดอกเบญจมาศ	204	75.0
5	โครงการจัดซื้อวัสดุป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	201	73.8
6	โครงการประปาหมู่บ้าน	192	70.5
7	โครงการส่งเสริมกีฬาเยาวชน	189	69.4
7	โครงการแข่งขันกีฬาระหว่างตำบล	189	69.4
9	โครงการรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์	187	68.7
10	โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐาน	184	67.6

จากทั้งหมด 50 โครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้จัดลำดับ 10 ของโครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการน้อย จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดใหญ่หรือเป็นโครงการที่มีความเฉพาะเจาะจงกลุ่มในการดำเนินการ ซึ่งในบางโครงการประชาชนชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารในกิจกรรมของโครงการนั้นๆเลย จึงทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ได้แก่ โครงการจัดซื้อเตาเผาขยะ คิดเป็นร้อยละ 5.8 โครงการก่อสร้างโรงงานชีวภาพอัดเม็ด คิดเป็นร้อยละ 14.3 (ตารางที่ 7)

จากทั้งหมด 50 โครงการ พบว่ามีโครงการต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหลายโครงการ เนื่องจากในพื้นที่ของตำบลไทยสามัคคีมีอาณาเขตติดต่อกับเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่ เพื่อเป็นการพัฒนาควบคู่ไปกับการใช้ที่ดินและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และโครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมาก ได้แก่ โครงการประปาหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 70.5 รองลงมาโครงการก่อสร้างถนนลูกรัง คิดเป็นร้อยละ 53.3 ส่วนโครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ได้แก่ โครงการจัดซื้อเตาเผา คิดเป็นร้อยละ 5.8 รองลงมา ได้แก่ โครงการถนนตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 14.3 ซึ่งจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมน้อย (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 7 แสดงโครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการน้อย

ลำดับ	กิจกรรม/โครงการ	จำนวนตัวอย่างที่เข้าร่วม	ร้อยละการเข้าร่วม
1	โครงการจัดซื้อเตาเผาขยะ	16	5.8
2	โครงการก่อสร้างโรงงานชีวภาพอัดเม็ด	39	14.3
2	โครงการถนนตัวอย่าง	39	14.3
4	โครงการประกวดมารยาทไทย	43	15.8
5	โครงการปรับปรุงซ่อมแซมบ่อบาดาล	60	22.0
5	โครงการผลิตกล้าไม้ขนาดใหญ่	60	22.0
7	โครงการกันแนวเขตที่ดินสาธารณะ	65	23.8
8	โครงการสนับสนุนจังหวัด CEO	67	24.6
9	โครงการเพิ่มค่าวัสดุคืบทางการเกษตร	70	25.7
10	โครงการอบรมการแปรรูปน้ำผลไม้	79	29.0

ตารางที่ 8 แสดงโครงการต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ลำดับ	กิจกรรม/โครงการ	จำนวนตัวอย่างที่เข้าร่วม	ร้อยละการเข้าร่วม
1	โครงการประปาหมู่บ้าน	192	70.5
2	โครงการปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	141	51.8
3	โครงการก่อสร้างถนน	145	53.3
4	โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ท่องเที่ยว	131	48.1
5	โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์หมู่บ้าน	127	46.6
6	โครงการขุดลอกและขยายสระน้ำ	122	44.8
7	โครงการอบรมเผยแพร่ความรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	119	43.7
8	โครงการกันแนวเขตที่ดินสาธารณะ	65	23.8
9	โครงการผลิตกล้าไม้ขนาดใหญ่	60	22.0
10	โครงการปรับปรุงซ่อมแซมบ่อบาดาล	60	22.0

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรม/โครงการ	จำนวนตัวอย่าง ที่เข้าร่วม	ร้อยละ การเข้าร่วม
11	โครงการถนนตัวอย่าง	39	14.3
12	โครงการจัดซื้อเตาเผาขยะ	16	5.8

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี โดยได้นำปัจจัยต่างๆมาหาค่าความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ จำนวน 8 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหมู่บ้าน ร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้าน การแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมบริจาคเงิน สิ่งของวัสดุ ให้กับการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยการทดสอบด้วยวิธี Chi-square มาหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิก อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ ภูมิลำเนาเดิม นอกพื้นที่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ การได้รับข่าวสาร ฐานะ กรรมสิทธิ์ที่ดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยพิจารณาค่าความน่าจะเป็นของระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 (ตารางที่ 9)

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบไปด้วย

1. เพศ มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ การมีส่วนร่วมในด้านการช่วยเหลือทางด้านแรงงาน
2. ระดับการศึกษา มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต.
3. อาชีพหลัก มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหมู่บ้าน ร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

4. อาชีพพรอง มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ ร่วมบริจาคเงิน สิ่งของวัสดุ ให้กับการดำเนินงาน หรือกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

5. รายได้ มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานของหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้าน การแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

6. ภูมิฐานะเดิม มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงเลือกตั้ง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

7. ประชาชนที่มีภูมิฐานะเดิมอยู่นอกพื้นที่ มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ ร่วมออกเสียง เลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิก อบต. ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

8. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกด้าน ได้แก่ ร่วมประชุมแสดง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหมู่บ้าน ร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงสนับสนุน หรือคัดค้าน การแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมบริจาคเงิน สิ่งของวัสดุ ให้กับการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

9. การได้รับรู้ข่าวสาร มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล ได้แก่ อายุ สถานภาพ จำนวนสมาชิก ฐานะ กรรมสิทธิ์ในที่ดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งปัจจัยดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทั้ง 8 ด้าน (ตารางที่ 9)

ตารางที่ ๑ ค่าความน่าจะเป็นของระดับนัยสำคัญทางสถิติจากผลทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการพัฒนาตำบลโดยการทดสอบ Chi-square									
ปัจจัย	รวมประจําหมู่บ้าน	รวมแก่วัย	รวมออกเสียง	รวมบริจาคเงิน	รวมเลือกตั้ง	รวมด้านแรงงาน	รับรู้ข่าวสาร	รวมทำแผน	
เพศ	0.228	0.121	0.512	0.117	0.459	0.027*	0.185	0.140	
อายุ	0.062	0.146	0.068	0.710	0.096	0.072	0.536	0.264	
ระดับการศึกษา	0.723	0.643	0.831	0.390	0.000**	0.289	0.558	0.651	
สถานภาพ	0.618	0.943	0.602	0.391	0.316	0.611	0.856	0.829	
จำนวนสมาชิก	0.238	0.638	0.750	0.387	0.949	0.241	0.461	0.057	
อาชีพหลัก	0.001**	0.015*	0.358	0.319	0.100	0.000**	0.005**	0.001**	
อาชีพรอง	0.063	0.081	0.441	0.027*	0.932	0.707	0.017*	0.015*	
รายได้	0.027*	0.094	0.021*	0.218	0.105	0.087	0.005**	0.020*	
ภูมิลำเนาเดิม	0.525	0.081	0.102	0.250	0.028*	0.118	0.290	0.000**	
นอกพื้นที่	0.360	0.099	0.125	0.358	0.000**	0.043*	0.055	0.000**	
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่	0.017*	0.000**	0.014*	0.044*	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**	
การรับรู้ข่าวสาร	0.070	0.069	0.557	0.111	0.294	0.521	0.048*	0.003**	
ฐานะ	0.219	0.554	0.520	0.086	0.660	0.206	0.955	0.649	
กรรมสิทธิ์ที่ดิน	0.942	0.601	0.852	0.257	0.491	0.965	0.827	0.738	
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	0.587	0.414	0.706	0.410	0.276	0.491	0.792	0.072	

* และ** มีนัยสำคัญที่ระดับความน่าจะเป็น 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี ทั้ง 8 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหมู่บ้าน ร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงสนับสนุน หรือคัดค้าน การแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมบริจาคเงินสิ่งของวัสดุ ให้กับการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมได้ รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล จากการมีส่วนร่วมของประชาชนเฉลี่ยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.5 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมปานกลางหรือเข้าร่วมเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.7 และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากหรือเข้าร่วมทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 43.8 (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วม (แบบจัดกลุ่ม)

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย (1.00-1.66)	15	5.5
เข้าร่วมเป็นบางครั้ง (1.67-2.32)	138	50.7
เข้าร่วมทุกครั้ง (2.33-3.00)	119	43.8
รวม	272	100.0

จากปัจจัยต่างๆที่นำมาศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยได้นำปัจจัยต่างๆ มาหาค่าความสัมพันธ์กับค่าการมีส่วนร่วมเฉลี่ยของประชาชนทั้งหมด แบบจัดกลุ่มโดยการทดสอบด้วยวิธี Chi-square จากการทดสอบที่ได้ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลประกอบไปด้วย การประกอบอาชีพหลัก ประชาชนที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่นอกพื้นที่ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ค่าความน่าจะเป็นของระดับนัยสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการมีส่วนร่วมแบบจัดกลุ่ม โดยการทดสอบ Chi-square

รายการ	ค่า Chi-square (χ^2)	ค่า Prob.
เพศ	2.666	0.264
อายุ	14.404	0.155
ระดับการศึกษา	11.056	0.353
สถานภาพ	2.085	0.912
จำนวนสมาชิก	2.880	0.942
อาชีพหลัก	21.987	0.005**
อาชีพรอง	10.346	0.242
รายได้	15.794	0.106
ภูมิลำเนาเดิม	3.396	0.183
นอกพื้นที่	14.604	0.024*
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่	21.784	0.005**
การได้รับรู้ข่าวสาร	20.198	0.124
ฐานะ	3.947	0.413
กรรมสิทธิ์ที่ดิน	9.637	0.648
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	10.098	0.432

* และ** มีนัยสำคัญที่ระดับความน่าจะเป็น 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

หมายเหตุ ปัจจัยด้านศาสนาไม่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากประชาชนทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ

จากความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบลที่นำมาศึกษาทั้ง 20 ตำบล และทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจเฉลี่ยของประชาชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดย Chi-square และจากการทดสอบ พบว่าความรู้ความเข้าใจเฉลี่ยของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมได้แก่ ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้าน การแก้ไขปัญหา ร่วมออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ค่าความน่าจะเป็นของระดับนัยสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเฉลี่ยแบบจัดกลุ่มกับการมีส่วนร่วมโดยการทดสอบ Chi-square

การมีส่วนร่วม ²	ความรู้ความเข้าใจ ¹	
	ค่า Chi-square (χ^2)	ค่า Prob.
1.ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน	26.38	0.000**
2. ร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน	13.63	0.009**
3. ร่วมออกเสียงสนับสนุน หรือคัดค้าน การแก้ไขปัญหา	20.02	0.000**
4. ร่วมบริจาคเงิน สิ่งของวัสดุ ให้กับการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ	8.68	0.070
5.ร่วมออกเสียงเลือกตั้ง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต.	35.44	0.000**
6. ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน	59.41	0.000**
7. ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล	24.12	0.000**
8. ร่วมร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	10.64	0.031*

* และ** มีนัยสำคัญที่ระดับความน่าจะเป็น 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

หมายเหตุ 1 = ตัวแปรอิสระ

2 = ตัวแปรตาม

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ประชาชนที่มีลักษณะทางสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการดำเนินตามแผนพัฒนาตำบลแตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมมติฐานที่ 1, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 18 มีความสัมพันธ์กันในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน และสมมติฐานที่ 2, 3, 4, 6, 15, 16, 17 ไม่มีความสัมพันธ์กันในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของเพศและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าทดสอบ Chi-square (χ^2) และค่า Prob. ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01 (ตารางที่ 6 และตารางที่ 13) พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มเพศ มีความสัมพันธ์กันเฉพาะในส่วนของการมีส่วนร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ซึ่งเพศชายเข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 50.4 และเพศหญิงเข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 41.2 (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างเพศและการมีส่วนร่วมช่วยเหลือแรงงาน

เพศ	ช่วยเหลือแรงงาน			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
ชาย	59 (47.5)	62 (50.4)	3 (2.41)	124
หญิง	72 (48.6)	61 (41.2)	15 (10.1)	148
รวม	131 (48.1)	123 (45.2)	18 (6.7)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 7.32 และค่า Prob. = 0.027

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของระดับการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าทดสอบ Chi-square (χ^2) และค่า Prob. ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01 ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน (ตารางที่ 6 และตารางที่ 14) พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กันเฉพาะในส่วนของการมีส่วนร่วมออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. ซึ่งประชาชนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 70.2 ประชาชนที่ไม่ได้เรียนหนังสือเข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 67.8 และจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี เข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 66.6 (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างระดับการศึกษาและการมีส่วนร่วมช่วยออกเสียงเลือกตั้ง

ระดับการศึกษา	ออกเสียงเลือกตั้ง			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
ไม่ได้เรียน	7 (25.1)	19 (67.8)	2 (7.1)	28 (10.2)
ประถม	52 (28.1)	130 (70.2)	3 (1.6)	185 (68.0)
มัธยม	21 (38.8)	32 (59.2)	1 (7.8)	54 (19.8)
ปวช.	0 (0)	0 (0)	1 (100.0)	1 (0.3)
ปวส.	1 (100.0)	0 (0)	0 (0)	1 (0.3)
ปริญญาตรี	0 (0)	2 (66.6)	1 (33.3)	3 (1.1)
รวม	81 (30.0)	183 (67.2)	8 (3.0)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 51.32 และค่า Prob. = 0.000

สมมติฐานที่ 8 ประชาชนที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของอาชีพหลัก และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าทดสอบ Chi-square (χ^2) และค่า Prob. ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01 ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน (ตารางที่ 6 และตารางที่ 15-19) พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มอาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กันในส่วนของ การมีส่วนร่วมประชุมฯ กลุ่มอาชีพที่เข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ อาชีพรับราชการ ร้อยละ 91.6 รองลงมาอาชีพค้าขาย ร้อยละ 47.3 (ตารางที่ 15) การมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาฯ กลุ่มอาชีพที่เข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ อาชีพราชการ ร้อยละ 66.6 รองลงมาอาชีพค้าขาย ร้อยละ 36.8 (ตารางที่ 16) การมีส่วนร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานฯ กลุ่มอาชีพที่เข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ อาชีพราชการ ร้อยละ 75.0 รองลงมาอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 46.9 (ตารางที่ 17) การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กลุ่มอาชีพที่เข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ อาชีพราชการ ร้อยละ 91.6 รองลงมาอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 34.6 (ตารางที่ 18) และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กลุ่มอาชีพที่เข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ อาชีพราชการ ร้อยละ 58.3 รองลงมาอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 30.0 (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 15 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างอาชีพหลัก และการมีส่วนร่วมประชุมฯ

อาชีพหลัก	เข้าร่วมประชุมฯ			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
เกษตรกร	37 (62.7)	17 (28.8)	5 (8.47)	59 (21.6)
รับจ้าง	68 (52.3)	53 (40.7)	9 (6.9)	130(47.7)
ราชการ	1 (8.3)	11 (91.6)	0 (0)	12 (4.4)
ค้าขาย	9 (47.3)	9 (47.3)	1 (5.2)	19(6.9)
อื่นๆ	27 (51.9)	15 (28.8)	10 (19.2)	52 (19.1)
รวม	142 (52.2)	105 (38.6)	25 (9.2)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 25.67 และค่า Prob. = 0.001

ตารางที่ 16 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างอาชีพหลัก และการมีส่วนร่วมแก้ไขฯ

อาชีพหลัก	เข้าร่วมแก้ไข			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
เกษตรกร	38 (64.4)	13 (22.0)	8 (13.5)	59 (21.6)
รับจ้าง	68 (52.3)	43 (33.0)	19 (14.6)	130 (47.7)
ราชการ	4 (33.3)	8 (66.6)	0 (0)	12 (4.4)
ค้าขาย	8 (42.1)	7 (36.8)	4 (21.0)	19 (6.9)
อื่นๆ	26 (50.1)	11 (21.1)	15 (28.8)	52 (19.1)
รวม	144 (53.0)	82 (30.14)	46 (17.0)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 18.89 และค่า Prob. = 0.015

ตารางที่ 17 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างอาชีพหลัก และการมีส่วนร่วมด้านแรงงาน

อาชีพหลัก	เข้าร่วมด้านแรงงาน			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
เกษตรกร	32 (54.2)	26 (44.0)	1 (1.6)	59 (21.6)
รับจ้าง	66 (50.7)	61 (46.9)	3 (2.3)	130 (47.7)
ราชการ	3 (25.0)	9 (75.0)	0 (0)	12 (4.4)
ค้าขาย	8 (42.2)	7 (36.8)	4 (21.0)	19 (6.9)
อื่นๆ	22 (42.3)	20 (38.4)	10 (19.2)	52 (19.1)
รวม	131 (48.2)	123 (45.2)	18 (6.6)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 30.84 และค่า Prob. = 0.000

ตารางที่ 18 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างอาชีพหลัก และการมีส่วนร่วมรับรู้ข่าวสาร

อาชีพหลัก	เข้าร่วมรับรู้ข่าวสาร			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
เกษตรกร	38 (64.4)	18 (30.5)	3 (5.0)	59 (21.6)
รับจ้าง	76 (58.4)	43 (33.0)	11 (8.4)	130 (47.7)
ราชการ	1 (8.3)	11 (91.6)	0 (0)	12 (4.4)
ค้าขาย	11 (57.8)	6 (31.5)	2 (10.5)	19 (6.9)
อื่นๆ	26 (50.1)	18 (34.6)	8 (15.3)	52 (19.1)
รวม	152 (56.0)	96 (35.2)	24 (8.8)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 22.15 และค่า Prob. = 0.005

ตารางที่ 19 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างอาชีพหลัก และการมีส่วนร่วมทำแผน

อาชีพหลัก	เคยร่วมทำแผน			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
เกษตรกรรม	35 (59.3)	11 (18.6)	13 (22.0)	59 (21.6)
รับจ้าง	57 (43.8)	39 (30.0)	34 (26.1)	130 (47.7)
ราชการ	3 (25)	7 (58.3)	2 (16.6)	12 (4.4)
ค้าขาย	4 (21.0)	2 (10.5)	13 (68.4)	19 (6.9)
อื่นๆ	22 (42.3)	12 (23.0)	18 (34.6)	52 (19.1)
รวม	121 (44.5)	71 (26.1)	80 (29.4)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 27.62 และค่า Prob. = 0.001

สมมติฐานที่ 9 ประชาชนที่มีอาชีพรองแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของอาชีพรอง และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าทดสอบ Chi-square (χ^2) และค่า Prob. ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01 ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน (ตารางที่ 6 และตารางที่ 20-22) พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มอาชีพรอง มีความสัมพันธ์กันในส่วนของการมีส่วนร่วมบริจาคเงิน กลุ่มอาชีพที่เข้ามาส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ อาชีพค้าขาย ร้อยละ 80.0 รองลงมาอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 66.6 (ตารางที่ 20) การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารกลุ่มอาชีพที่เข้ามาส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ อาชีพอื่นๆ ร้อยละ 66.6 รองลงมาอาชีพค้าขาย ร้อยละ 50.0 (ตารางที่ 21) และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งกลุ่มอาชีพที่เข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ อาชีพค้าขาย ร้อยละ 50.0 รองลงมา อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 29.7 (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 20 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างอาชีพรอง และการมีส่วนร่วมบริจาคเงิน

อาชีพรอง	ร่วมบริจาคเงิน			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
เกษตรกร	11 (40.7)	13 (48.1)	3 (11.1)	27 (9.9)
รับจ้าง	17 (45.9)	15 (40.5)	5 (13.5)	37 (13.6)
ค้าขาย	2 (20.0)	8 (80.0)	0 (0)	10 (3.6)
อื่นๆ	2 (33.3)	4 (66.6)	0 (0)	6 (2.2)
ไม่มีอาชีพรอง	115 (59.8)	58 (30.2)	19 (9.8)	192 (70.5)
รวม	147 (54.0)	98 (36.0)	27 (10.0)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 17.32 และค่า Prob. = 0.027

ตารางที่ 21 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างอาชีพรอง และการมีส่วนร่วมรับรู้ข่าวสาร

อาชีพรอง	เคยร่วมรับรู้ข่าวสาร			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
เกษตรกร	15 (55.5)	6 (22.2)	6 (22.2)	27 (9.9)
รับจ้าง	22 (59.4)	12 (32.4)	3 (8.1)	37 (13.6)
ค้าขาย	5 (50.0)	5 (50.0)	0 (0)	10 (3.6)
อื่นๆ	0 (0)	4 (66.6)	2 (33.3)	6 (2.2)
ไม่มีอาชีพรอง	110 (57.2)	69 (35.9)	13 (6.7)	192 (70.5)
รวม	152 (56.0)	96 (35.2)	24 (8.8)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 18.66 และค่า Prob. = 0.017

ตารางที่ 22 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างอาชีพรอง และการมีส่วนร่วมจัดทำแผน

อาชีพรอง	เข้าร่วมจัดทำแผน			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
เกษตรกรรวม	9 (33.3)	3 (11.1)	15 (55.5)	27 (9.9)
รับจ้าง	21 (56.7)	11 (29.7)	5 (13.5)	37 (13.6)
ค้าขาย	2 (20.0)	5 (50.0)	3 (30.0)	10 (3.6)
อื่นๆ	2 (33.3)	1 (16.6)	3 (50.0)	6 (2.2)
ไม่มีอาชีพรอง	87 (45.1)	51 (26.5)	54 (28.1)	192 (70.5)
รวม	121 (44.5)	71 (26.1)	80 (29.4)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 18.90 และค่า Prob. = 0.015

สมมติฐานที่ 10 ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของรายได้ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าทดสอบ Chi-square (χ^2) และค่า Prob. ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01 ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน (ตารางที่ 6 และตารางที่ 23-26) พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มรายได้ มีความสัมพันธ์กันในส่วนของความร่วมมือประชุมฯ กลุ่มรายได้ (บาท/เดือน) ที่เข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ รายได้มากกว่า 7,500 บาท ร้อยละ 54.1 รองลงมา รายได้ 6,501-7,500 บาท ร้อยละ 45.4 (ตารางที่ 23) การมีส่วนร่วมออกเสียง กลุ่มรายได้ ที่เข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ รายได้ 6,001-7,500 บาท ร้อยละ 50.0 รองลงมารายได้ มากกว่า 7,500 บาท ร้อยละ 35.4 (ตารางที่ 24) การมีส่วนร่วมในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร กลุ่มรายได้ที่เข้ามา มีส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ รายได้มากกว่า 7,500 บาท ร้อยละ 54.1 รองลงมารายได้ 6,001-7,500 บาท ร้อยละ 50.0 (ตารางที่ 25) และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กลุ่มรายได้ที่เข้ามา มีส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ รายได้ 6,001-7,500 บาท ร้อยละ 40.9 รองลงมารายได้มากกว่า 7,500 บาท ร้อยละ 39.5 (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 23 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างรายได้ และการมีส่วนร่วมประชุมฯ

รายได้ (บาท/เดือน)	เข้าร่วมประชุมฯ			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
น้อยกว่า 1,500	6 (42.8)	6 (42.8)	2 (14.2)	14 (5.1)
1,501-3,000	17 (41.4)	17 (41.4)	7 (17.0)	41 (15.0)
3,001-4,500	48 (63.1)	21 (27.6)	7 (9.2)	76 (27.9)
4,501-6,000	43 (60.5)	25 (35.2)	3 (4.2)	71 (26.1)
6,001-7,500	8 (36.6)	10 (45.4)	4 (18.1)	22 (8.0)
มากกว่า 7,500	20 (41.6)	26 (54.1)	2 (4.1)	48 (17.6)
รวม	142 (52.2)	105 (38.6)	25 (9.2)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 20.25 และค่า Prob. = 0.027

ตารางที่ 24 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างรายได้ และการมีส่วนร่วมออกเสียงฯ

รายได้ (บาท/เดือน)	เข้าร่วมออกเสียง			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
น้อยกว่า 1,500	7 (50.0)	4 (28.5)	3 (21.4)	14 (5.1)
1,501-3,000	23 (56.0)	5 (12.1)	13 (31.7)	41 (15.0)
3,001-4,500	49 (64.4)	13 (17.1)	14 (18.4)	76 (27.9)
4,501-6,000	38 (53.5)	20 (28.1)	13 (18.3)	71 (26.1)
6,001-7,500	7 (31.8)	11 (50.0)	4 (18.1)	22 (8.0)
มากกว่า 7,500	26 (54.1)	17 (35.4)	5 (10.4)	48 (17.6)
รวม	150 (55.1)	70 (25.7)	52 (19.2)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 20.98 และค่า Prob. = 0.021

ตารางที่ 25 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างรายได้ และการมีส่วนร่วมได้รับรู้ข่าวสาร

รายได้ (บาท/เดือน)	เคยร่วมได้รับรู้ข่าวสาร			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
น้อยกว่า 1,500	6 (42.8)	5 (35.7)	3 (21.4)	14 (5.1)
1,501-3,000	21 (51.2)	15 (36.5)	5 (12.1)	41 (15.0)
3,001-4,500	51 (67.1)	15 (19.7)	10 (24.3)	76 (27.9)
4,501-6,000	44 (61.9)	24 (33.8)	3 (4.2)	71 (26.1)
6,001-7,500	9 (40.9)	11 (50.0)	2 (9.0)	22 (8.0)
มากกว่า 7,500	21 (43.7)	26 (54.1)	1 (2.0)	48 (17.6)
รวม	152 (55.8)	96 (35.2)	24 (9.0)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 25.22 และค่า Prob. = 0.005

ตารางที่ 26 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างรายได้ และการมีส่วนร่วมจัดทำแผน

รายได้ (บาท/เดือน)	เคยร่วมจัดทำแผน			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
น้อยกว่า 1,500	4 (28.5)	5 (35.7)	5 (35.7)	14 (5.1)
1,501-3,000	15 (36.5)	13 (31.7)	13 (31.7)	41 (15.0)
3,001-4,500	44 (57.8)	8 (10.5)	24 (31.5)	76 (27.9)
4,501-6,000	31 (43.6)	17 (23.9)	23 (32.2)	71 (26.1)
6,001-7,500	7 (31.8)	9 (40.9)	6 (27.2)	22 (8.0)
มากกว่า 7,500	20 (41.6)	19 (39.5)	9 (18.7)	48 (17.6)
รวม	121 (44.5)	71 (26.1)	80 (29.4)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 21.19 และค่า Prob. = 0.020

สมมติฐานที่ 11 ประชาชนที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของภูมิลำเนา และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าทดสอบ Chi-square (χ^2) และค่า Prob. ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01 ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน (ตารางที่ 6 และตารางที่ 27-28) พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มประชาชนที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีความสัมพันธ์กันในส่วนของการมีส่วนร่วมออกเสียงเลือกตั้ง กลุ่มประชาชนที่เข้ามาส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ ประชาชนนอกพื้นที่ ร้อยละ 68.4 รองลงมาประชาชนในพื้นที่ ร้อยละ 66.6 (ตารางที่ 27) และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กลุ่มประชาชนที่เข้ามาส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ ร้อยละ 30.5 รองลงมาประชาชนนอกพื้นที่ ร้อยละ 17.3 (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 27 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างภูมิลำเนาเดิม และการมีส่วนร่วมออกเสียงเลือกตั้ง

ภูมิลำเนาเดิม	ออกเสียงเลือกตั้ง			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
ในพื้นที่	58 (32.2)	120 (66.6)	2 (1.1)	180 (66.1)
นอกพื้นที่	23 (25.0)	63 (68.4)	6 (6.5)	92 (33.8)
รวม	81 (29.8)	183 (67.2)	8 (3.0)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 7.15 และค่า Prob. = 0.028

ตารางที่ 28 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างภูมิลำเนาเดิม และการมีส่วนร่วมจัดทำแผน

ภูมิลำเนาเดิม	เข้าร่วมจัดทำแผน			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
ในพื้นที่	86 (47.7)	55 (30.5)	39 (21.6)	180 (66.1)
นอกพื้นที่	35 (38.0)	16 (17.3)	41 (44.5)	92 (33.8)
รวม	121 (44.5)	71 (26.1)	80 (29.4)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 16.19 และค่า Prob. = 0.000

สมมติฐานที่ 12 ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของภูมิลำเนาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าทดสอบ Chi-square (χ^2) และค่า Prob. ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01 ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน (ตารางที่ 6 และตารางที่ 29-31) พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มประชาชนที่มาจากพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กัน ในส่วนของการมีส่วนร่วมออกเสียงเลือกตั้ง กลุ่มประชาชนที่เข้ามาเข้าร่วมทุกครั้ง ได้แก่ ประชาชนที่มาจากต่างจังหวัด มีร้อยละ 79.4 รองลงมาประชาชนในตำบลไทยสามัคคี ร้อยละ 67.5 (ตารางที่ 29) การมีส่วนร่วมด้านแรงงาน กลุ่มประชาชนที่เข้ามาเข้าร่วมทุกครั้ง ได้แก่ ประชาชนที่มาจากอำเภอเดียวกัน ร้อยละ 50.0 รองลงมาประชาชนในตำบลไทยสามัคคี ร้อยละ 48.3 (ตารางที่ 30) และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กลุ่มประชาชนที่เข้ามาเข้าร่วมทุกครั้ง ได้แก่ ประชาชนที่มาจากอำเภอเดียวกัน ร้อยละ 50.0 รองลงมาประชาชนในตำบลไทยสามัคคี ร้อยละ 31.3 (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 29 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างภูมิลำเนา นอกพื้นที่ และการมีส่วนร่วมออกเสียงเลือกตั้ง

นอกพื้นที่	ออกเสียงเลือกตั้ง			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
คนตำบลไทยสามัคคี	57 (31.3)	123 (67.5)	2 (1.0)	182 (66.9)
ในอำเภอเดียวกัน	1 (50.0)	1 (50.0)	0 (0)	2 (0.7)
ต่างอำเภอ	21 (38.8)	32 (59.2)	1 (1.8)	54 (19.8)
ต่างจังหวัด	2 (2.9)	27 (79.4)	5 (14.7)	34 (12.5)
รวม	81 (29.8)	183 (67.2)	8 (3.0)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 28.17 และค่า Prob. = 0.000

ตารางที่ 30 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างภูมิฐานะนอกพื้นที่ และการมีส่วนร่วมด้านแรงงาน

นอกพื้นที่	เข้าร่วมด้านแรงงาน			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
คนตำบลไทยสามัคคี	86 (37.6)	88 (48.3)	8 (4.3)	182 (66.9)
ในอำเภอเดียวกัน	0 (0)	1 (50.0)	1 (50.0)	2 (0.7)
ต่างอำเภอ	28 (51.8)	22 (40.7)	4 (7.4)	54 (19.8)
ต่างจังหวัด	17 (50.0)	12 (35.2)	5 (14.7)	34 (12.5)
รวม	131 (48.2)	123 (45.2)	18 (6.6)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 13.01 และค่า Prob. = 0.043

ตารางที่ 31 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างภูมิฐานะนอกพื้นที่ และการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนา

นอกพื้นที่	เข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาฯ			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
คนตำบลไทยสามัคคี	85 (46.7)	57 (31.3)	40 (21.9)	182 (66.9)
ในอำเภอเดียวกัน	0 (0)	1 (50.0)	1 (50.0)	2 (0.7)
ต่างอำเภอ	26 (48.1)	9 (16.6)	19 (35.1)	54 (19.8)
ต่างจังหวัด	10 (29.4)	4 (11.7)	20 (58.8)	34 (12.5)
รวม	121 (44.5)	71 (26.1)	80 (29.4)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 24.16 และค่า Prob. = 0.000

สมมติฐานที่ 13 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ต่างกันจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของระยะเวลาที่อาศัยอยู่ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าทดสอบ Chi-square (χ^2) และค่า Prob. ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01 ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน (ตารางที่ 6 และตารางที่ 32-39) พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลไทยสามัคคีต่างกัน ปรากฏว่า มีความสัมพันธ์กันในส่วนของเข้าร่วมประชุมฯ กลุ่มประชาชน

ที่เข้ามาส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 42.2 รองลงมาประชาชนที่อาศัยอยู่ 16-20 ปี ร้อยละ 33.3 (ตารางที่ 32) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา กลุ่มประชาชนที่เข้ามาส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 35.4 รองลงมาประชาชนที่อาศัยอยู่ 11-15 ปี ร้อยละ 15.3 (ตารางที่ 33) การมีส่วนร่วมออกเสียงสนับสนุนการแก้ไขปัญหา กลุ่มประชาชนที่เข้ามาส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 27.7 รองลงมาประชาชนที่อาศัยอยู่ 11-15 ปี ร้อยละ 30.7 (ตารางที่ 34) การมีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน กลุ่มประชาชนที่เข้ามาส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 40.0 รองลงมาประชาชนที่อาศัยอยู่ 16-20 ปี ร้อยละ 33.3 (ตารางที่ 35) การมีส่วนร่วมในการออกเสียงเลือกตั้ง กลุ่มประชาชนที่เข้ามาส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 70.9 รองลงมาประชาชนที่อาศัยอยู่ 16-20 ปี ร้อยละ 58.3 (ตารางที่ 36) การมีส่วนร่วมด้านแรงงาน กลุ่มประชาชนที่เข้ามาส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 48.6 รองลงมาประชาชนที่อาศัยอยู่ 11-15 ปี ร้อยละ 46.1 (ตารางที่ 37) การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กลุ่มประชาชนที่เข้ามาส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 39.0 รองลงมาประชาชนที่อาศัยอยู่ น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 30.0 (ตารางที่ 38) และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กลุ่มประชาชนที่เข้ามาส่วนร่วมทุกครั้ง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 30.0 รองลงมาประชาชนที่อาศัยอยู่ น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 10.0 (ตารางที่ 39)

ตารางที่ 32 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างระยะเวลา ที่อาศัย และการมีส่วนร่วมประชุม

ระยะเวลาที่อาศัย	เคยร่วมประชุมฯ			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
>5 ปี	5 (50.0)	1 (10.0)	4 (40.0)	10 (3.6)
5-10 ปี	11 (64.7)	3 (17.6)	3 (17.6)	17 (6.25)
11-15 ปี	8 (61.5)	4 (30.7)	1 (7.6)	13 (4.7)
16-20 ปี	7(58.3)	4 (33.3)	1 (8.3)	12 (4.4)
<20 ปี	111 (50.4)	93 (42.2)	16 (7.2)	220 (80.8)
รวม	142 (52.2)	105 (38.6)	25 (9.2)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 18.36 และค่า Prob. = 0.017

ตารางที่ 33 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างระยะเวลาที่อาศัย และการมีส่วนร่วมแก้ไข

ระยะเวลาที่อาศัย	เคยร่วมแก้ไข			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
>5 ปี	3 (30.0)	1 (10.0)	6 (60.0)	10 (3.6)
5-10 ปี	9 (52.9)	0 (0)	8 (47.0)	17 (6.25)
11-15 ปี	9 (69.2)	2 (15.3)	2 (15.3)	13 (4.7)
16-20 ปี	6 (50.0)	1 (8.3)	5 (41.6)	12 (4.4)
<20 ปี	117 (53.1)	78 (35.4)	25 (11.3)	220 (80.8)
รวม	144 (53.0)	82 (30.14)	46 (17.0)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 41.53 และค่า Prob. = 0.000

ตารางที่ 34 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างระยะเวลาที่อาศัย และการมีส่วนร่วมออกเสียง

ระยะเวลาที่อาศัย	เคยร่วมออกเสียง			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
>5 ปี	3 (30.0)	2 (20.0)	5 (50.0)	10 (3.6)
5-10 ปี	7 (41.1)	3 (17.6)	7 (41.1)	17 (6.25)
11-15 ปี	6 (46.1)	4 (30.7)	3 (23.0)	13 (4.7)
16-20 ปี	8 (66.6)	0 (0)	4 (33.3)	12 (4.4)
<20 ปี	126 (57.2)	61 (27.7)	33 (15.0)	220 (80.8)
รวม	150 (55.1)	70 (25.7)	52 (19.2)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 19.16 และค่า Prob. = 0.014

ตารางที่ 35 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างระยะเวลาที่อาศัย และการมีส่วนร่วมบริจาคเงิน

ระยะเวลาที่อาศัย	เข้าร่วมบริจาคเงิน			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
>5 ปี	5 (50.0)	2 (20.0)	3 (30.0)	10 (3.6)
5-10 ปี	11 (64.7)	2 (11.7)	4 (23.5)	17 (6.25)
11-15 ปี	10 (76.9)	2 (15.3)	1 (7.6)	13 (4.7)
16-20 ปี	7 (58.3)	4 (33.3)	1 (8.3)	12 (4.4)
<20 ปี	114 (51.8)	88 (40.0)	18 (8.1)	220 (80.8)
รวม	147 (54.0)	98 (36.0)	27 (10.0)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 15.90 และค่า Prob. = 0.044

ตารางที่ 36 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างระยะเวลาที่อาศัย และการมีส่วนร่วมออกเสียงเลือกตั้ง

ระยะเวลาที่อาศัย	เข้าร่วมเลือกตั้ง			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
>5 ปี	2 (20.0)	5 (50.0)	3 (30.0)	10 (3.6)
5-10 ปี	8 (47.0)	8 (47.0)	1 (5.8)	17 (6.25)
11-15 ปี	6 (46.1)	7 (53.8)	0 (0)	13 (4.7)
16-20 ปี	5 (41.6)	7 (58.3)	0 (0)	12 (4.4)
<20 ปี	60 (27.2)	156 (70.9)	4 (1.8)	220 (80.8)
รวม	81 (29.8)	183 (67.2)	8 (3.0)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 33.70 และค่า Prob. = 0.000

ตารางที่ 37 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างระยะเวลาที่อาศัย และการมีส่วนร่วมด้านแรงงาน

ระยะเวลาที่อาศัย	เคยร่วมด้านแรงงาน			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
>5 ปี	4 (40.0)	1 (10.0)	5 (50.0)	10 (3.6)
5-10 ปี	9 (52.9)	6 (35.2)	2 (11.7)	17 (6.25)
11-15 ปี	7 (53.8)	6 (46.1)	0 (0)	13 (4.7)
16-20 ปี	9 (75.0)	3 (25.0)	0 (0)	12 (4.4)
<20 ปี	102 (46.3)	107 (48.6)	11 (5.0)	220 (80.8)
รวม	131 (48.2)	123 (45.2)	18 (6.6)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 38.66 และค่า Prob. = 0.000

ตารางที่ 38 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างระยะเวลาที่อาศัย และการมีส่วนร่วมรับรู้ข่าวสาร

ระยะเวลาที่อาศัย	เคยร่วมรับรู้ข่าวสาร			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
>5 ปี	3 (30.0)	3 (30.0)	4 (40.0)	10 (3.6)
5-10 ปี	10 (58.8)	3 (17.6)	4 (23.5)	17 (6.25)
11-15 ปี	8 (61.5)	2 (15.3)	3 (23.0)	13 (4.7)
16-20 ปี	6 (50.0)	2 (16.6)	4 (33.3)	12 (4.4)
<20 ปี	125 (56.8)	86 (39.0)	9 (4.0)	220 (80.8)
รวม	152 (55.8)	96 (35.2)	24 (9.0)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 38.45 และค่า Prob. = 0.000

ตารางที่ 39 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่าง
ระยะเวลาที่อาศัย และการมีส่วนร่วมจัดทำแผน

ระยะเวลาที่อาศัย	เข้าร่วมจัดทำแผน			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
>5 ปี	2 (20.0)	1 (10.0)	7 (7.0)	10 (3.6)
5-10 ปี	4 (23.5)	1 (5.8)	12 (70.5)	17 (6.25)
11-15 ปี	7 (53.8)	2 (15.3)	4 (30.7)	13 (4.7)
16-20 ปี	5 (41.6)	1 (8.3)	6 (50.0)	12 (4.4)
<20 ปี	103 (46.8)	66 (30.0)	51 (23.1)	220 (80.8)
รวม	121 (44.5)	71 (26.1)	80 (29.4)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 30.57 และค่า Prob. = 0.000

สมมติฐานที่ 14 ประชาชนที่มีการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าทดสอบ Chi-square (χ^2) และค่า Prob. ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01 ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน (ตารางที่ 6 และตารางที่ 40-41) พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลของกลุ่มประชาชนที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีความสัมพันธ์กันในการมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งประชาชนที่ได้รับรู้ข่าวสารจากหนังสือทางราชการ เข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 66.6 รองลงมาได้รับข่าวสารจากกำนัน จะเข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 52.9 (ตารางที่ 40) และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งประชาชนที่ได้รับรู้ข่าวสารจากหนังสือทางราชการ เข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 66.6 รองลงมา กำนัน ร้อยละ 41.1 (ตารางที่ 41)

ตารางที่ 40 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างการได้รับข่าวสารและการมีส่วนร่วมรับรู้ข่าวสาร

การได้รับข่าวสาร	เคยร่วมรับรู้ข่าวสาร			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
กำนัน	8 (47.0)	9 (52.9)	0 (0)	17 (6.2)
ผู้ใหญ่บ้าน	97 (56.7)	55 (32.1)	19 (11.1)	171 (62.8)
เกษตรตำบล	1 (100.0)	0 (0)	0(0)	1 (0.3)
เพื่อนบ้าน	2 (66.6)	0 (0)	1 (33.3)	3 (1.1)
อบต.	23 (51.1)	21 (46.6)	1 (2.2)	45 (16.5)
หนังสือทางราชการ	1 (33.3)	2 (66.6)	0 (0)	3 (1.1)
หอกระจายข่าว	16 (69.5)	7 (30.4)	0 (0)	23 (8.4)
อื่นๆ	4 (44.4)	2 (22.2)	3 (33.3)	9 (3.3)
รวม	152 (55.8)	96 (35.2)	24 (9.0)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 23.85 และค่า Prob. = 0.048

ตารางที่ 41 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างการได้รับข่าวสารและการมีส่วนร่วมจัดทำแผน

การได้รับข่าวสาร	เคยร่วมจัดทำแผนพัฒนาฯ			รวม
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย	
กำนัน	6 (35.2)	7 (41.1)	4 (23.5)	17 (6.2)
ผู้ใหญ่บ้าน	70 (40.9)	41 (23.9)	60 (35.0)	171 (62.8)
เกษตรตำบล	1 (100.0)	0 (0)	0 (0)	1 (0.3)
เพื่อนบ้าน	3 (100.0)	0 (0)	0 (0)	3 (1.1)
อบต.	25 (55.5)	15 (33.3)	5 (11.1)	45 (16.5)
หนังสือทางราชการ	1 (33.3)	2 (66.6)	0 (0)	3 (1.1)
หอกระจายข่าว	14 (60.8)	5 (21.7)	4 (17.3)	23 (8.4)
อื่นๆ	1 (11.1)	1 (11.1)	7 (77.7)	9 (3.3)
รวม	121 (44.5)	71 (26.1)	80 (29.4)	272

ค่า Chi-square (χ^2) = 32.64 และค่า Prob. = 0.003

สมมติฐานที่ 18 ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบลต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบการแจกแจงความถี่ของความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบล และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าทดสอบ Chi-square (χ^2) และค่า Prob. ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01 ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทั้ง 7 ด้าน ยกเว้นการมีส่วนร่วมบริจาคเงินและสิ่งของ โดยประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบลมาก ส่วนใหญ่จะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นบางครั้ง และร่วมทุกครั้ง และประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย จะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นบางครั้ง และไม่เข้ามามีส่วนร่วม (ตารางที่ 42)

ตารางที่ 42 การแจกแจงความถี่และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-square ระหว่างความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วม

ความรู้ความเข้าใจ	การมีส่วนร่วม			ค่า Chi-square	ค่า Prob.
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย		
1. ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น				26.38	0.000**
ขาดความรู้ความเข้าใจ	1	0	3		
ความรู้ความเข้าใจน้อย	24	8	2		
ความรู้ความเข้าใจมาก	117	97	20		
2. ร่วมแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน				13.63	0.009**
ขาดความรู้ความเข้าใจ	1	0	3		
ความรู้ความเข้าใจน้อย	23	6	5		
ความรู้ความเข้าใจมาก	120	76	38		
3. ร่วมออกเสียงสนับสนุน				20.02	0.000**
ขาดความรู้ความเข้าใจ	0	0	4		
ความรู้ความเข้าใจน้อย	21	5	8		
ความรู้ความเข้าใจมาก	129	65	40		

ตารางที่ 42 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ	การมีส่วนร่วม			ค่า Chi-square	ค่า Prob.
	เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	เข้าร่วมทุกครั้ง	ไม่เคย		
4. ร่วมบริจาคเงินและสิ่งของฯ				8.64	0.070
ขาดความรู้ความเข้าใจ	1	1	2		
ความรู้ความเข้าใจน้อย	18	11	5		
ความรู้ความเข้าใจมาก	128	86	20		
5. ร่วมออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนันฯ				35.44	0.000 **
ขาดความรู้ความเข้าใจ	2	0	2		
ความรู้ความเข้าใจน้อย	13	20	1		
ความรู้ความเข้าใจมาก	66	163	5		
6. ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงาน				59.41	0.000 **
ขาดความรู้ความเข้าใจ	0	0	4		
ความรู้ความเข้าใจน้อย	19	12	3		
ความรู้ความเข้าใจมาก	112	111	11		
7. ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล				24.12	0.000 **
ขาดความรู้ความเข้าใจ	1	0	3		
ความรู้ความเข้าใจน้อย	21	9	4		
ความรู้ความเข้าใจมาก	130	87	17		
8. ร่วมการจัดทำแผนพัฒนาตำบล				10.64	0.031*
ขาดความรู้ความเข้าใจ	0	0	4		
ความรู้ความเข้าใจน้อย	14	8	12		
ความรู้ความเข้าใจมาก	107	63	64		

* และ** มีนัยสำคัญที่ระดับความน่าจะเป็น 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

วิจารณ์

จากผลการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เป็นการศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลของประชาชนในทุกหมู่บ้าน ซึ่งผลการศึกษามีข้อวิจารณ์สภาพเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไป ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบล และสมมติฐานที่มีความสัมพันธ์กันในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล ดังนี้

1. สภาพเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของประชาชนตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะเหมือนครอบครัวชนบทโดยทั่วไปของประเทศไทย ประชาชนส่วนใหญ่มิมีการศึกษาน้อย จบการศึกษาในชั้นประถมศึกษา และประกอบอาชีพรับจ้าง ไม่มีอาชีพรอง ทำให้มีรายได้น้อย รายได้ 3,000-6,000 บาท/ครัวเรือน/เดือน ประชาชนมีฐานะยากจนถึงปานกลาง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ตำบลไทยสามัคคีและบางส่วนย้ายมาจากต่างอำเภอ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่มากกว่า 20 ปี ซึ่งประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่มากจะให้ความสำคัญในการพัฒนามาก เพราะประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่มาก มีความรักในถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง ทำให้มีความใส่ใจในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลมากกว่าผู้ที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ การได้รับข่าวสารในการพัฒนาตำบลมาจากผู้ใหญ่บ้านเป็นหลัก เนื่องมาจากผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้ที่รับข่าวสารมาจากหน่วยงานต่างๆ หรือจากการประชุมในเรื่องของการพัฒนา และมีความใกล้ชิดกับประชาชนสามารถเข้าถึงและประชาชนให้ความเชื่อถือ แต่อาจจะประสบกับปัญหาในบางเรื่องได้ เช่น หอกระจายข่าวเสียหรือเสียงไปไม่ได้ไม่ทั่วถึงทุกครัวเรือน

2. ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบล จากทั้งหมด 20 ด้าน ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจมาก จำนวน 19 ด้าน เพราะส่วนใหญ่เป็นความรู้ความเข้าใจที่ประชาชนเคยเข้าร่วมและรับทราบในรายละเอียดต่างๆ แต่ในส่วนของความรู้ความเข้าใจในด้านประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการซื้อการจ้าง โดยวิธีสอบราคา ประกวราคา และวิธีพิเศษของ อบต.อย่างน้อย คณะละ 2 คน ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจน้อย อาจเป็นเพราะการดำเนินการส่วนใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการ ประชาชนส่วนใหญ่จึงมีความรู้ความเข้าใจในด้านนี้น้อย

3. จากโครงการทั้งหมด 50 โครงการในแผนพัฒนาตำบลปี พ.ศ. 2547 โครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมาก ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่ประชาชนได้รับผลประโยชน์ได้โดยตรง และไม่จำกัดการเข้าร่วมว่าเฉพาะประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง จึงส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมาก ส่วนโครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดใหญ่และเป็นโครงการที่จัดเฉพาะกลุ่มของประชาชน ซึ่งบางโครงการประชาชนไม่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงหรือได้รับซ้ำ ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมน้อยเพราะต้องทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว และโครงการต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ มีหลายโครงการเนื่องมาจากในพื้นที่ของตำบลไทยสามัคคีมีอาณาเขตติดต่อกับเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับการอนุรักษ์พื้นที่ เพื่อเป็นการพัฒนาควบคู่ไปกับการใช้ที่ดินและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่อ โครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมาก ได้แก่ โครงการประปาหมู่บ้าน ร้อยละ 70.5 เพราะเป็นโครงการที่ประชาชนได้รับประโยชน์และมีความจำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน จึงเข้ามามีส่วนร่วมมาก และโครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ได้แก่ โครงการจัดซื้อเตาเผาขยะ ร้อยละ 5.8 อาจเป็นเพราะเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ใช้งบประมาณสูง การดำเนินการใช้ระยะเวลานาน และมีไม่ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน จึงทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย

4. สมมติฐานที่มีความสัมพันธ์กันในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล

4.1 ประชาชนที่เป็นเพศแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มเพศมีความสัมพันธ์กันเฉพาะในส่วนของการมีส่วนร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ซึ่งเพศชายเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ซึ่งอาจเป็นเพราะในการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาตำบลส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่จะต้องใช้ในส่วนของด้านแรงงานมากกว่า เพศชายจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่ได้เข้ามาช่วยเหลือในการพัฒนามากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชวีช (2543) พบว่าเพศต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลนแตกต่างกัน โดยเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ในด้านต่างๆ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านร่วมแสดงความคิดเห็น ด้านร่วมทำโครงการ ด้านร่วมปฏิบัติโครงการ

4.2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กันเฉพาะในส่วนของการมีส่วนร่วมออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. ซึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. เพราะเป็นการเลือกตั้งที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด แต่ประชาชนที่จบการศึกษาในชั้นประถมศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้งมากที่สุด ซึ่งไม่จำเป็นว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูง จะเข้ามามีส่วนร่วมในการออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของเด็กนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มากกว่าเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และระดับอุดมศึกษา (สุวิทย์, 2528)

4.3 ประชาชนที่มีอาชีพหลักต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มอาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กันในส่วนของการมีส่วนร่วมประชุมฯ การมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานฯ การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของหมู่บ้านหรือตำบล และส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างดี จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่ากลุ่มอาชีพต่างๆ

4.4 ประชาชนที่มีอาชีพรองต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มอาชีพรอง มีความสัมพันธ์กันในส่วนของการมีส่วนร่วมบริจาคเงิน การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มอาชีพค้าขายมีรายได้และเวลามากกว่า จึงเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริจาคเงินหรือสิ่งของต่างๆ และร่วมจัดทำแผนมากกว่าอาชีพต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมใจ (2531) ที่พบว่าอาชีพเสริมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

4.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มรายได้ มีความสัมพันธ์กันในส่วนของ การมีส่วนร่วมประชุมฯ การมีส่วนร่วมออกเสียงสนับสนุน การแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชนที่มีรายได้มากจะเข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละด้านมากกว่าประชาชนที่มีรายได้น้อยกว่า เพราะประชาชนที่มีรายได้น้อย ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างต้องออกไปทำงานทุกวันเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว จึงเข้ามามีส่วนร่วมน้อยกว่าประชาชนที่มีรายได้มากกว่า ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เพล้ง (2529) กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของบุคคลนั้นมีปัจจัยเกี่ยวข้องกับ สถานภาพทางเศรษฐกิจ โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนน้อยกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคคลที่มีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่สูงนั้น จะมีเวลามากพอที่จะทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมโดยไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับการทำมาหากินมากนัก

4.6 ประชาชนที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ตำบลไทยสามัคคีต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มประชาชนที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีความสัมพันธ์กันในส่วนของ การมีส่วนร่วมออกเสียงเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล จะเห็นได้ว่าประชาชนที่มีภูมิลำเนาเดิม หรือเกิดที่ตำบลไทยสามัคคี จะให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการออกเสียงเลือกตั้ง เพราะเป็นการเลือกตั้งที่ใกล้ตัวประชาชนมากที่สุด และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล เนื่องจากมีความรักในท้องถิ่นตนเองและรู้ถึงปัญหาของชุมชนมากที่สุด จึงตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง

4.7 ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกพื้นที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มประชาชนที่มาจากนอกพื้นที่ มีความสัมพันธ์กันในส่วนของการมีส่วนร่วมออกเสียงเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมด้านแรงงาน และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกพื้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมากประชาชนในตำบลไทยสามัคคี แต่เนื่องจากประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกพื้นที่ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่มากกว่า 20 ปี จึงเข้ามามีส่วนร่วมมาก ซึ่งต่างจากผลการวิจัยของ สุชาติ (2541) พบว่า กลุ่มที่มีการย้ายถิ่นฐาน กับกลุ่มที่ไม่มีการย้ายถิ่นฐาน ต่างมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ที่เข้าร่วมโครงการ คือประชาชนที่อยู่ในพื้นที่จึงไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในการเข้ามามีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มที่มีสมาชิกครอบครัวที่ย้ายถิ่น กับกลุ่มที่ไม่มีสมาชิกในครอบครัวย้ายถิ่น

4.8 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในแต่ละกลุ่มประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลไทยสามัคคีต่างกัน พบว่ามีความสัมพันธ์กันในส่วนของการเข้าร่วมประชุม การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมออกเสียงสนับสนุนการแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน การมีส่วนร่วมในการออกเสียงเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมด้านแรงงาน การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งจะเห็นได้ว่าระยะเวลาที่อาศัยอยู่เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลในทุกๆ ด้าน ซึ่งประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่มากจะมีความรู้สึกรักในท้องถิ่นนั้นๆ จึงมีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนของตนเองและเพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งเป็นผลกระทบหรือผลประโยชน์โดยตรงที่ประชาชนจะได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรีย์ (2531) ที่พบว่า ระยะเวลาของการอยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของผู้นำเยาวชน และเช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ วรทัศน์ (2534) ที่พบว่าผู้นำท้องถิ่นไทยมุสลิมที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านนาน จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า ผู้นำท้องถิ่นไทยมุสลิมที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสั้นกว่า

4.9 ประชาชนที่มีการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลของกลุ่มประชาชนที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีความสัมพันธ์กันในการมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งจะเห็นได้ว่าหนังสือทางราชการมีความสำคัญที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ทางหน่วยงานราชการมีความสำคัญและประชาชนได้รับผลประโยชน์โดยตรงและทางอ้อม และผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการประสานงาน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และสมาชิกอบต. ที่เป็นผู้รับหนังสือทางราชการมาให้ความสำคัญในการแจ้งให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารมากขึ้น จึงส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าการได้รับข่าวสารจากแหล่งอื่นๆ

4.10 ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบลต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลต่างกัน

ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบล ที่นำมาศึกษาทั้ง 20 ด้าน พบว่าความรู้ความเข้าใจของประชาชนมีมาก และความรู้ความเข้าใจเฉลี่ยของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง 8 ด้าน จากการทดสอบ พบว่าความรู้ความเข้าใจเฉลี่ยของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้าน การแก้ไขปัญหา ร่วมออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมรับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบลมาก จะให้ความสำคัญที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลมากกว่าประชาชนที่ความรู้ความเข้าใจน้อย และในส่วนของ การมีส่วนร่วมบริจาคเงิน สิ่งของวัสดุ ให้กับ การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชน ซึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนถึงปานกลาง มีความรู้ความเข้าใจแต่ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริจาคเงินได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุดใจ บุญฤทธิ์ (2543) พบว่าความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน จะทำให้เด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองขามมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กัน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ในการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาตำบล และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาตำบล ตลอดจนเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้สำรวจประชาชนใน 11 หมู่บ้าน จำนวน 924 ครัวเรือน และสุ่มตัวอย่าง จำนวน 272 ตัวอย่าง โดยเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประชาชนของตำบลไทยสามัคคี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ประชาชนทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 68 และร้อยละ 84.6 สมรสแล้ว จำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในระหว่าง 3-5 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 3 คน และมากที่สุด 7 คน ทั้งนี้การประกอบอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 47.8 รองลงมาประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ร้อยละ 21.7

2. ความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาตำบล จำนวน 20 ด้าน พบว่าประชาชนมีระดับความรู้ความเข้าใจมาก แต่ยังมีบางเรื่องที่ประชาชนยังมีความรู้ความเข้าใจยังปานกลาง ได้แก่ แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลมีระยะ 5 ปี และมีแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี ประชาชนมีสิทธิเข้าชื่อกันเสนอให้ออกข้อบังคับตำบล และประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา ประกวราคา และวิธีพิเศษของอบต. อย่างน้อยคณะละ 2 คน

3. ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคีของประชาชนใน 8 ด้าน ได้แก่ 1) การร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหมู่บ้าน 2) การร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน 3) การร่วมออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้าน การแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน 4) การร่วมบริจาคเงิน สิ่งของวัสดุ ให้กับการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน

5) การร่วมในการจัดทำแผน พัฒนาตำบลไทยสามัคคี พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลางหรือมีส่วนร่วมเป็นบางครั้ง 6) การร่วมออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. 7) การร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน และ 8) การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมมาก

4. จากผลการทดสอบสมมุติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล มีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ ภูมิฐานะเดิม นอกพื้นที่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร

5. จากผลการทดสอบสมมุติฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับ อายุ สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ฐานะ กรรมสิทธิ์ในที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน และความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบล

6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี ประกอบไปด้วย

6.1 เพศ มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ การมีส่วนร่วมในด้านการช่วยเหลือทางด้านแรงงาน

6.2 ระดับการศึกษา มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต.

6.3 อาชีพหลัก มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหมู่บ้าน ร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

6.4 อาชีพรอง มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะร่วมบริจาคเงิน สิ่งของวัสดุ ให้กับการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้าน ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

6.5 รายได้ มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานของหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงสนับสนุน หรือคัดค้าน การแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

6.6 ภูมิฐานะเดิม มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงเลือกตั้ง ผู้ใหญ่ บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

6.7 การอาศัยอยู่นอกพื้นที่ มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ ร่วมออกเสียงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงาน ในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

6.8 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกด้าน ได้แก่ ร่วมประชุม แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหมู่บ้าน ร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงสนับสนุน หรือคัดค้าน การแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมบริจาคเงิน สิ่งของวัสดุ ให้กับการ ดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงเลือกตั้ง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงาน ในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

6.9 การได้รับรู้ข่าวสาร มีผลต่อการมีส่วนร่วมเฉพาะ ร่วมได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบล และร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

7. เมื่อพิจารณาปัจจัยทั้งหมดที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมแบบจัดกลุ่ม พบว่าการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับอาชีพหลัก การอาศัยอยู่นอกพื้นที่ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ของประชาชน

8. จากโครงการทั้งหมด 50 โครงการในแผนพัฒนาตำบลปี พ.ศ. 2547 สามารถสรุปโครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ได้แก่ โครงการอบรมสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โครงการป้องกันโรคไข้เลือดออก และโครงการจัดงานประเพณีต่างๆ และโครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการน้อย ได้แก่ โครงการจัดซื้อเตาเผาขยะ โครงการก่อสร้างโรงงานชีวภาพอัดเม็ด และโครงการถนนตัวอย่าง ส่วนโครงการที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ โครงการประปาหมู่บ้าน โครงการปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และโครงการก่อสร้างถนนลูกรัง

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียวจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตำบลให้มากขึ้น ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่าระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการพัฒนาตำบลอยู่ในระดับมาก แต่ประชาชนบางส่วนยังมีความรู้ความเข้าใจน้อยในบางเรื่อง ดังนั้น องค์การบริหารตำบลควรทำความเข้าใจกับประชาชนในสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการพัฒนาตำบลให้มากยิ่งขึ้น และควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนทุกคนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอาจจะทำได้หลายวิธี เช่น การอบรมชี้แจง การประชุมทำความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ส่งเสริมการทำงานในรูปแบบต่างๆ โดยมีการสอดแทรกความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบลเข้าไปด้วยในทุกกระบวนการปฏิบัติ โดยวิธีการปฏิบัติให้เห็นจริงและให้สอดคล้องกับกฎระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ตามกฎหมาย เป็นต้น
2. จากผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี ของประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมเป็นบางครั้ง จึงควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากกว่านี้ ทำได้โดยเจ้าหน้าที่ทุกคน ทุกหน่วยงานเข้ามาปฏิบัติงานในส่วนของการพัฒนาเพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น โดยต้องเข้าใจการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นเป็นทั้งเป้าหมายหลัก และเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาก็คือ การที่ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองและชุมชนได้ การที่ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ต้องร่วมมือกันหาวิธีการที่จะนำไปสู่การร่วมมือกันก็คือ การมีส่วนร่วมนั่นเอง ดังนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐต้องให้ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐช่วยเหลือช่วยเหลือ ให้คำแนะนำในส่วนต่างๆ ตามขั้นตอน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินโครงการต่างๆ ภายในตำบล ควรมีการส่งเสริมประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการทั้ง 3 ส่วน คือ ร่วมการได้รับข่าวสาร ร่วมดำเนินการ และร่วมประเมินผล ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้ร่วมดำเนินการในการประเมินผลโครงการต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 98.9

4. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลให้มากขึ้น และจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาประชาชนในตำบล และเสริมสร้างความสัมพันธ์กันของสมาชิกภายในตำบล
5. ควรมีการนำสื่อหรือวิธีการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสารต่างๆ ในกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับหมู่บ้านและในตำบลให้มีความทั่วถึง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น
6. ควรจัดให้มีโครงการต่างๆ ที่มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพราะพื้นที่ของตำบลไทยสามัคคีมี อาณาเขตติดต่อกับเขตอุทยานแห่งชาติ เพื่อรักษาต้นน้ำและสภาพสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป
7. จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้ทำการพิสูจน์สมมติฐานจนเป็นผลของการวิจัยออกมา จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ผู้วิจัยนำมาวิจัย บางปัจจัยมีความสำคัญอย่างยิ่งถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล ได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน และปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล
  - เพศ มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าร่วมได้
  - ระดับการศึกษา ประชาชนมีจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาและไม่ได้เรียนหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 68.0 และ 10.3 ตามลำดับ จึงควรมีการเร่งรัดและส่งเสริมให้ประชาชนมีการศึกษาที่สูงมากขึ้น
  - อาชีพหลัก และอาชีพรอง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ได้ค่าแรงเป็นวัน จึงควรส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคงหรือหาอาชีพเสริม เพื่อเสริมรายได้ในครัวเรือนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

- รายได้ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างมีรายได้น้อย จึงขาดการเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากต้องทำงานทุกวัน ควรส่งเสริมอาชีพที่มั่นคง เพื่อประชาชนจะมีรายได้ที่แน่นอน หรือจัดกิจกรรมที่ประชาชนส่วนใหญ่สามารถเข้าร่วมได้
- ภูมิตำเนาเดิม ส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่มีภูมิตำเนาเดิมอยู่ที่ตำบลไทยสามัคคี ซึ่งจะให้ความสำคัญเฉพาะในส่วนของการเลือกตั้งผู้ใหญ่ กำนัน และการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในส่วนอื่นๆ ด้วย
- ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี เพราะประชาชนส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่มากกว่า 20 ปี แสดงให้เห็นว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่นาน จะมีความรักในถิ่นฐานมากขึ้น จะเข้ามามีส่วนร่วมมาก จึงควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่น้อย มีความรักในถิ่นที่อยู่อาศัยมากขึ้น
- การได้รับรู้ข่าวสารมากจะทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากขึ้น จึงควรมีการแจ้งข่าวสารให้ประชาชนทุกคนได้ทราบข้อมูลอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กรรณิกา ชมดี. 2524. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ: ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. 2519. รายงานวิจัยโครงการสารภี ตำบลขัวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, กรุงเทพฯ.
- กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2548. รายงานการจัดการทรัพยากรดินเพื่อการปลูกพืชเศรษฐกิจหลักตามกลุ่มชุดดิน เล่มที่ 2 ดินบนพื้นที่ดอน. กรุงเทพฯ.
- _____.2543. แผนที่แสดงการใช้ที่ดินบริเวณอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพฯ.
- ขวัญชัย วงศ์นิติกร. 2532. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้อยู่อาศัยในเขตหมู่บ้านจัดสรรชานเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านจัดสรรเทพประทาน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จรรย์ จันทลักขณา และ กษิธิศ อื้อเชี่ยวชาญกิจ. 2548. คัมภีร์การวิจัยและการเผยแพร่สู่นานาชาติ. อักษรสยามการพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- ธวัช สิทธิกิจโยธิน. 2543. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลหนองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บำเพ็ญ เขียวหวาน. ม.ป.ป. หลักการและเทคนิคเพื่อความเข้าใจและพัฒนาเกษตรกรองค์กรชาวบ้าน และชุมชน. กองฝึกอบรม สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.

- ปัญญา ณะสัมบัณฺ. 2535. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาชุมชนและพัฒนาชุมชนตามข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรัชญา เวสารัชชณ์. 2528. รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน. สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. 2534. การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติ. บพิธการพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพมหานครการพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- ฐานิศร์ น้อยเพ็ง. 2541. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการบริหารงานพัฒนาชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. 2527. กลวิธี แนวทาง วิธีส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. ใน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (บรรณาธิการ) ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิสิฏฐ์ บุญไชย. 2528. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกรมการสภาตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ.
- เพ็ญศรี รัตนะ. 2536. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของกรมการพัฒนาชุมชนศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- แพทยา แก้วพวง. 2533. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. 2527. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนา
ในปัจจุบัน. น.6-7. ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. ศูนย์ศึกษา นโยบาย
สาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.

_____. 2524. การบริหารการพัฒนาชนบท. กรมการพัฒนาชุมชน, กระทรวงมหาดไทย.
(เอกสารโรเนียว)

ไพศาล หวังวานิช. 2526. การวัดผลการเรียน. โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.

เผด็จ เอมวงศ์. 2529. โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงระดับพื้นที่ลุ่มน้ำทาง-น้ำปูน อำเภอแมริม
จังหวัดน่าน : ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของรัฐและเกษตรกรหัวน้ำ
คร้วเรือน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มนตรี กรรพุมมาลย์. 2539. การพัฒนาชุมชน: แนวคิดและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี. 2526. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. โรงพิมพ์ไทยอนุเคราะห์ไทย,
กรุงเทพฯ.

_____. 2534. การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด, กรุงเทพฯ.

รัฐปกรณ์ นิภานันท์. 2548. การทำแผนพัฒนาตำบลโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน.
แหล่งที่มา: <http://www.law2day.com/hotstories/plan.html>, 15 มกราคม 2548.

พยัคติพล ฌรงคะชวนะ. 2545. สภาพภูมิประเทศ, น. 13-15. ใน เรื่องไรโตกฤษณะ,
(บรรณาธิการ). สภาพะการใช้ที่ดินและเศรษฐกิจสังคมในเขตป่าเขาภูหลวง – วังน้ำเขียว:
กรณีศึกษาบ้านคลองสะท้อนฉบับบูรณาการ. โครงการการใช้ที่ดินและการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

วรทัศน์ วานิชอังกูร. 2534. การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นของผู้นำไทยมุสลิม : ศึกษาเฉพาะกรณี 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ร่วมกับกองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง. 2539. เอกสารวิชาการ. 11/2539. โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, กรุงเทพฯ.

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวังน้ำเขียว. 2548. สรุปบัญชีครัวเรือนที่ได้รับการบันทึกข้อมูล งบรัฐ 1 ในระบบทำงานปัจจุบันแยกตามหมู่บ้าน พ.ศ. 2548. กรมพัฒนาชุมชนอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา.

สนธิ คชวัฒน์. 2547. เอกสารประกอบการการสอนวิชาการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติระดับภูมิภาค. โครงการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการใช้ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สมใจ เข้มเจริญ. 2531. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : กรณีศึกษา ตำบลสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมพันธ์ เตชะอธิก. 2542. ชุมชนเข้มแข็ง. โรงพิมพ์พระธรรมขันธ์, ขอนแก่น.

สุชาติ อรุณวุฒิวงศ์. 2541. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการธุรกิจเพื่อการพัฒนาชนบท. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุดใจ บุญฤทธิ. 2543. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองขาม ตำบลป่าหวาย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สุเมธ ทราญแก้ว. 2536. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดอุดรธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุเมธ แสงน้มนวล. 2531. **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในกิจกรรม
หมู่บ้านคหบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านสหกรณ์เคหะสถานกรุงเทพ จำกัด โครงการ 4 .**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุริย์ ตันท์ศรีสุโรจน์. 2531. **การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของผู้นำเยาวชน
ในชุมชนคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- สุวิทย์ เปี้ยผ่อง. 2538. **บทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม.** รายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- อนุภรณ์ สุวรรณสทิศกร, ร.อ. 2529. **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลต่อโครงการ
กสข. ปี 2528 อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- อรทัย กักพล. 2546. **บทนำ, น. 1-8. ใน พัทรี สีโรรส, บรรณาธิการ. คู่มือการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน. มุลินธิปริญญาโทนักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.**
- องค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี. 2547. **แผนพัฒนาตำบล 1 ปี ประจำปี พ.ศ. 2547.**
องค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา.
- _____. 2545. **แผนพัฒนาตำบล 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549).** องค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา.
- Cohen, J.M. and N.T. Uphoff. 1980. **Participation Place in Rural Development : Seeking
Clarity Though Specificity.** World Development. n.p.

- Chapin, F.S. 1977. **“Social Participation and Social Intelligence”** pp. 215-217. in
M. Delbert. Handbook of Research Design and social Measurement. 3 rd ed. New York.
- Kasperson, R.E. and M. Breitbank. 1974. **Participation Decentralization and Advocacy
Planning Resource**. Washington. Association of American.
- Louis, M. 1956. “Community Development Defined”. **The Community Development Review
of I.C.A.** 3 (December 1956): 115-118
- World Health Organization. 1978. **Community Involvement in Health for Primary Health
Care**. WHO., Geneva.

ภาคผนวก

ชุดที่.....

กลุ่มอาชีพ.....

หมู่บ้าน.....

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี อำเภอ
วังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หรือตอบคำถามลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็น
ของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1: สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

1. เพศ

- ( ) ชาย
( ) หญิง

2. ท่านนับถือศาสนา

- ( ) พุทธ
( ) คริสต์
( ) อิสลาม
( ) อื่นๆ(ระบุ).....

3. อายุ

- ( ) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี
( ) 21 – 30 ปี
( ) 31 – 40 ปี
( ) 41 – 50 ปี
( ) 51 – 60 ปี
( ) มากกว่า 60 ปี

4. ระดับการศึกษา

- ( ) ไม่ได้เรียนหนังสือ
- ( ) ระดับประถมศึกษา
- ( ) ระดับมัธยมศึกษา
- ( ) ระดับ ปวช.
- ( ) ระดับ ปวส.หรืออนุปริญญา
- ( ) ระดับปริญญาตรี
- ( ) อื่นๆ(ระบุ).....

5. สถานภาพ

- ( ) โสด
- ( ) สมรส
- ( ) หย่าร้าง
- ( ) หม้าย

6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน

ชาย.....คน

หญิง.....คน

7. อาชีพหลัก

- ( ) เกษตรกรรม
- ( ) รับจ้าง
- ( ) รับราชการ
- ( ) ค้าขาย
- ( ) อื่นๆ(ระบุ).....

8. อาชีพรอง

- เกษตรกรรม
- รับจ้าง
- รับราชการ
- ค้าขาย
- อื่นๆ(ระบุ).....
- ไม่มีอาชีพรอง

9. รายได้ครอบครัว

- น้อยกว่า 1,500 บาทต่อเดือน
- 1,501 - 3,000 บาทต่อเดือน
- 3,001 - 4,500 บาทต่อเดือน
- 4,501 - 6,000 บาทต่อเดือน
- 6,001 - 7,500 บาทต่อเดือน
- มากกว่า 7,500 บาทต่อเดือน

10. ภูมิลำเนาเดิมของท่าน

- ในพื้นที่ (ตำบลไทยสามัคคี)
- นอกพื้นที่ (ระบุ).....

11. ระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ที่ตำบลไทยสามัคคี

- น้อยกว่า 5 ปี
- 5 – 10 ปี
- 11 – 15 ปี
- 16 – 20 ปี
- มากกว่า 20 ปี

12. ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบลมาจากที่ใดเป็นหลัก

- ( ) กำนัน
- ( ) ผู้ใหญ่บ้าน
- ( ) เกษตรตำบล
- ( ) พัฒนาการ
- ( ) เพื่อนบ้าน
- ( ) สมาชิก อบต.
- ( ) หนังสือทางราชการ
- ( ) หอกระจายข่าวของหมู่บ้าน
- ( ) อื่นๆ (ระบุ).....

13. ท่านคิดว่าฐานะของครอบครัวอยู่ในระดับใด

- ( ) ยากจน
- ( ) ปานกลาง
- ( ) ฐานะดี

14. ท่านมีกรรมสิทธิ์ที่ดินถือครองเป็นของตนเองหรือไม่

- ( ) ไม่มี
- ( ) มีน้อยกว่า 10 ไร่
- ( ) มี 11 - 20 ไร่
- ( ) มี 21- 30 ไร่
- ( ) มี 31 – 40 ไร่
- ( ) มี 41 – 50 ไร่
- ( ) มากกว่า 50 ไร่

15. ท่านใช้ที่ดินของท่านทำประโยชน์อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) ที่พักอาศัย
- ( ) การเกษตร
- ( ) รีสอร์ท
- ( ) ให้เช่า
- ( ) วางเปล่า
- ( ) อื่นๆ (ระบุ).....

16. ท่านใช้ที่ดินทำการเกษตรอะไรบ้าง

- ( ) พืชไร่ (ระบุ).....
- ( ) พืชสวน (ระบุ).....
- ( ) เลี้ยงสัตว์ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 : การมีส่วนร่วมในการพัฒนา

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายข้อความที่ตรงกับกิจกรรมของท่านในด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล โดยการเลือกคำตอบให้ถือเกณฑ์ดังนี้

เข้าร่วมเป็นบางครั้ง หมายถึง ท่านเคยร่วมกิจกรรมตามข้อความในประโยคเป็นบางครั้ง

เข้าร่วมทุกครั้ง หมายถึง ท่านเคยร่วมกิจกรรมตามข้อความในประโยคเป็นทุกครั้ง

ไม่เคย หมายถึง ท่านไม่เคยร่วมกิจกรรมตามข้อความในประโยค

ไม่เคยเพราะอะไร หมายถึง สาเหตุของท่านที่ไม่เคยเข้าร่วมในกิจกรรม

กิจกรรมที่ท่านทำ	เข้าร่วม เป็นบาง ครั้ง	เข้า ร่วม ทุกครั้ง	ไม่เคย	ไม่เคย เพราะ
1. ท่านเคยร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหมู่บ้าน				
2. ท่านเคยร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน				
3. ท่านเคยร่วมออกเสียงสนับสนุน หรือคัดค้านการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน				
4. ท่านเคยร่วมบริจาคเงิน สิ่งของวัสดุ ให้กับการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้าน				
5. ท่านเคยออกเสียงเลือกตั้ง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. หรือไม่				
6. ท่านเคยร่วมช่วยเหลือด้านแรงงาน ในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน				
7. ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาตำบลไทยสามัคคีบ้างหรือไม่				
8. ท่านเคยร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลไทยสามัคคีบ้างหรือไม่				

ตอนที่ 3 : การมีส่วนร่วมในการโครงการต่างๆ

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายข้อความที่ตรงกับกิจกรรมของท่านในด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล โดยการเลือกคำตอบให้ถือเกณฑ์ดังนี้

เคย หมายถึง ท่านเคยร่วมกิจกรรมตามข้อความในประโยค

ไม่เคย หมายถึง ท่านไม่เคยร่วมกิจกรรมตามข้อความในประโยค

กิจกรรม	การรับรู้ข้อมูล		การเข้าร่วมดำเนินการ		การประเมินผล	
	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย
1. โครงการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นแก่ประชาชน						
2. โครงการส่งเสริมการตลาด/ผลิตภัณฑ์ของผลผลิตทางการเกษตร						
3. โครงการสนับสนุนกลุ่มอาชีพในตำบล						
4. โครงการส่งเสริมอาชีพเกษตรในโรงเรียน						
5. โครงการเพิ่มค่าวัสดุเพื่อการเกษตร						
6. โครงการจัดงานประจำปี "ดอกเบญจมาศบาน"						
7. โครงการปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว						
8. โครงการรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์						
9. โครงการจัดซื้อวัสดุป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า						
10. โครงการปลอดโรคฉี่หนู						
11. โครงการป้องกันโรคไขเลือดออก						
12. โครงการอบรมพัฒนาชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน						
13. โครงการส่งเสริมกีฬาเยาวชน						

กิจกรรม	การรับรู้ข้อมูล		การเข้าร่วมดำเนินการ		การประเมินผล	
	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย
15. โครงการอบรมผู้ประสานพลังแผ่นดิน						
16. โครงการปรับปรุงซ่อมแซมบ่อบาดาล						
17. โครงการกันแนวเขตที่ดินสาธารณะ						
18. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์หมู่บ้าน						
19. โครงการอบรมเผยแพร่ความรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ						
20. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ท่องเที่ยว						
21. โครงการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาอาชีพ						
22. โครงการจัดซื้อเตาเผาขยะ						
23. โครงการอบรมการแปรรูปน้ำผลไม้						
24. โครงการก่อสร้างโรงงานชีวภาพอัดเม็ด						
25. โครงการอบรมสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน						
26. โครงการสื่อความรู้เพื่อการเกษตร						
27. โครงการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว						
28. โครงการจัดทำป้ายแหล่งท่องเที่ยว						
29. โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐาน						

กิจกรรม	การรับรู้ข้อมูล		การเข้าร่วมดำเนินการ		การประเมินผล	
	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย
30. โครงการจัดงานวันผู้สูงอายุและ ค้อยโอกาสทางสังคม						
31. โครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ						
32. โครงการขยับกายสบายชีวิ						
33. โครงการชื่อน้ำยาตรวจปัสสาวะ						
34. โครงการส่งเสริมสุขภาพชุมชน						
35. โครงการจัดทำป่าประชาสัมพันธ ยาเสพติด						
36. โครงการแข่งขันกีฬาระหวาดำบล						
37. โครงการสนับสนุนของดี วังน้ำเขียว						
38. โครงการกตัญญูผู้สูงอายุ						
39. โครงการประกวดมารยาทไทย						
40. โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ใหญ่ และกำนัน						
41. โครงการพลังแผ่นดิน						
42. โครงการสนับสนุนจังหวัด CEO						
43. โครงการผลิตกล้าไม้ขนาดใหญ่						
44. โครงการขุดลอกและขยายสระน้ำ						
45. โครงการประปาหมู่บ้าน						
46. โครงการก่อสร้างถนนลูกรัง						
47. โครงการไฟฟ้าแสงสว่าง						
48. โครงการปรับปรุงที่อ่านหนังสือ						
49. โครงการปรับปรุงซ่อมแซมหอ กระจายข่าว						
50. โครงการถนนตัวอย่าง						

ส่วนที่ 4: ความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาตำบล

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายข้อความที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจของท่าน
ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล โดยการเลือกคำตอบให้ถือเกณฑ์ดังนี้

ใช่ หมายถึง ท่านทราบว่าข้อความในประโยคนั้นถูกต้อง

ไม่ใช่ หมายถึง ท่านทราบว่าข้อความในประโยคนั้นไม่ถูกต้อง

ไม่ทราบ หมายถึง ท่านไม่ทราบว่าข้อความในประโยคนั้นถูกต้องเป็นจริงหรือไม่

ความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาตำบล	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
1. การบริหารงานของอบต.จะอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารอบต.			
2. คณะกรรมการบริหารของอบต. มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล			
3. แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลมีระยะ ๕ ปี และมีแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี			
4. อบต.จะมีอำนาจอิสระในการจัดทำแผนพัฒนาอย่างเต็มที่			
5. แผนพัฒนาตำบล คือ การกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาตำบลและแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชน			
6. อบต. มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น			
7. อบต. มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง			
8. ประชาชนทุกคนในตำบลมีสิทธิที่จะได้รับการพัฒนา ความเป็นอยู่ และการบริการสาธารณะจาก อบต.			
9. ประชาชนมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา อบต.			
10. ประชาชนมีสิทธิเข้าชื่อกันเสนอให้ออกข้อบังคับตำบล			
11. ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการซื้อการจ้าง โดยวิธีสอบราคา ประกวดราคา และวิธีพิเศษของ อบต.อย่างน้อย คณะละ 2 คน			
12. ประชาชนมีสิทธิเข้าฟังการประชุมสภา อบต.			

ความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาตำบล	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
13. ประชาชนทุกคนในตำบลมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจาก อบต.			
14. ประชาชนทุกคนในตำบลมีหน้าที่ไปเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต.			
15. ประชาชนมีหน้าที่เสียภาษีให้แก่ อบต.			
16. ประชาชนทุกคนในตำบลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายและ ข้อบังคับตำบลของ อบต.			
17. ประชาชนไม่จำเป็นจะต้องสนับสนุนการดำเนินงานโดยทั่วไป ของ อบต. เพราะเป็นหน้าที่ของ อบต.			
18. ประชาชนทุกคนในตำบลร่วมกันเสริมสร้างชุมชนและประชาคม หมู่บ้านตำบลให้เข้มแข็ง			
19. ประชาชนมีสิทธิร่วมกับ อบต. พิจารณาข้อดีข้อเสียโครงการของ รัฐตามกระบวนการประชาพิจารณ์ ด้วยเหตุผลของตนเองอย่าง บริสุทธิ์ใจและอย่างสันติ			
20. กรณีผู้บริหาร อบต. หรือพนักงาน อบต. ทำให้ประชาชนได้รับความเสียหาย สามารถฟ้องศาลได้			

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นายวราคม ยิ้มน้อย
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันอังคารที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2519
สถานที่เกิด	ตำบลทุ่งกระพังโหม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา - โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง - สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตจันทบุรี ระดับปริญญาตรี - สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	- นักวิชาการเกษตร - ผู้ช่วยหัวหน้างานสวนและรักษาความสะอาด
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	งานสวนและรักษาความสะอาด กองยานพาหนะอาคาร และสถานที่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
ผลงานดีเด่นและรางวัลทางวิชาการ ทุนการศึกษาที่ได้รับ	